

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ

พฤษภาคม 2556

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ

พฤษภาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ
พฤษภาคม 2556

วรรณิกา กิยา. (2556). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: อาจารย์ชญาอนุช ลักษณะวิจารณ์.

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาระดับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครองจำแนกตาม การอบรมเลี้ยงดู ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครองกับการอบรมเลี้ยงดู ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็น ผู้ปกครองเด็กชายและหญิงที่กำลังเรียนโปรแกรมพัฒนาทักษะการคิด โรงเรียนอนุบาล จำนวน 139 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู แบบวัดความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์ และแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในโรงเรียน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ โดยใช้การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for independent) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครองอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับสูง ส่วนสภาพแวดล้อมในโรงเรียนผู้ปกครองมีการรับรู้ในระดับดี

2. เด็กที่ได้รับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองต่างกัน โดยแบ่งเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 2.1 เด็กที่ได้รับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองมากกว่าเด็กที่ได้รับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

- 2.2 เด็กที่ได้รับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองมากกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อารมณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

- 2.3 เด็กที่ได้รับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองน้อยกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

- 2.4 เด็กที่ได้รับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองไม่แตกต่างกับเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูควบคุมน้อย

2.5 เด็กที่ได้รับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองมากกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองช้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เด็กที่ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อความคิดสร้างสรรค์สูง มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองมากกว่าเด็กที่ผู้ปกครองที่มีความคาดหวังต่อความคิดสร้างสรรค์ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. เด็กที่ผู้ปกครองรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนดี มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองมากกว่าเด็กที่ผู้ปกครองรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนไม่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. การอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามลำดับ ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต มีความสัมพันธ์ทางลบกับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมกับความคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง

6. ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. สภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

THE RELATIONSHIP BETWEEN FACTORS AND CHILDREN CREATIVE THINKING
ABILITY ON PARENT'S PERCEPTION

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Developmental Psychology
at Srinakharinwirot University

May 2013

Wannipa Kiya. (2013). *The Relationship between Factors and Children Creative Thinking ability on Parent's Perception..* Master's Project, M.Ed. (Developmental Psychology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project's Advisor: Chayanut Laksanvicharn

The purposes of this research were 1) To study the level of children' creative thinking ability on parent's perception 2) To compare children creative thinking ability on parent's perception divided by child rearing, parent's expectation toward creative thinking and school environment and 3) To study the relationships among children creative thinking ability on parent's perception, child rearing, parent's expectation toward creative thinking and school environment. The sample used in this study consisted of 139 parents of students who have studied in the thinking skill development program at the Brain school. They were selected by Stratified random sampling. The instruments used in this research comprised of the children' creative thinking ability on parent's perception scale, the child-rearing scale, the scale of parent's expectation toward creative thinking and the school environment scale with reliabilities. The data were analyzed by using t-test for independent and Correlation coefficient of Pearson Product Moment.

The results of this study were as follow :

1. The level of children' creative thinking ability on parent's perception was quite high, whereas parent's expectation toward creative thinking and school environment perceived by parents were reported as a high level.

2. The children who have differed the quantity of child-rearing, would have the creative thinking ability on parent's perception dissimilarly which can divided into five style of child rearing as the following ;

- 2.1 The children who have received the quantity of child-rearing as more love-oriented style were found to be more creative thinking ability on parent's perception than lesser love oriented style of child rearing at the .01 level of significance.

- 2.2 The children who have received the quantity of child-rearing as reasoning-oriented style were found to be more creative thinking ability on parent's perception than emotional style of child rearing at the .01 level of significance.

2.3 The children who have received the quantity of child-rearing as Physical punishment style were found to be more creative thinking ability on parent's perception than psychological punishment style of child rearing at the .01 level of significance.

2.4 The children who have received the quantity of child-rearing as more control were not found to be different with less control.

2.5 The children who have received the quantity of child-rearing as fast independence style were found to be more creative thinking ability on parent's perception than slow independence style of child rearing at the .01 level of significance.

3. The children whose parents had got high parent's expectation toward creative thinking were found to be more creative thinking ability on parent's perception than lower parent's expectation toward creative thinking at the .01 level of significance.

4. The children whose parents had got good perception of school environment were found to be more creative thinking ability on parent's perception than not good perception of school environment at the .01 level of significance.

5. The child-rearing related to children creative thinking ability on parent's perception at the .01 level of significance. The child-rearing included love-oriented technique, reasoning-oriented and independence training were found to be positively related to children creative thinking ability on parent's perception at the .01 level of significance. The child-rearing as physical vs. psychological punishment is negatively related to children creative thinking ability on parent's perception at the .01 level of significance. For the child-rearing as control had no significantly statistic relationship.

6. Parent's expectation toward creative thinking related positively to children creative thinking ability on parent's perception at the .01 level of significance.

7. School environment related positively to children creative thinking ability on parent's perception at the .01 level of significance.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้
ของผู้ปกครอง ของ วรณิกา กิยา ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์ชญาหนู ลักษณะวิจารณ์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(อาจารย์ ดร.ชัญญา ลีศัตรูพาย)

คณะกรรมการสอบ

.....
(อาจารย์ชญาหนู ลักษณะวิจารณ์)

ประธาน

.....
(อาจารย์ ดร.ชัญญา ลีศัตรูพาย)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ประณต คำฉิม)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....
(อาจารย์ ดร.วาทินี อรรถนัสสชาติ)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์

วันที่ เดือน เมษายน พ.ศ. 2556

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเอาใจใส่ให้คำปรึกษาเป็นอย่างดีจาก อาจารย์ ชญาหนู ลักษณะวิจารณ์ ประธานกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา แนะนำ ชัดเกลาระบบคิดให้มีความคมชัด ตลอดจนการทำงานวิจัยนี้ทุกขั้นตอนจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในการเป็นแบบอย่างที่ดีของบทบาทการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ที่มีความเมตตากรุณาและทุ่มเทให้กับศิษย์ ซึ่งสัมผัสได้ถึงความมุ่งมั่นจริงใจในการทำงานอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ประณต คำฉิม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐวิมล สิทธิศิริอรุณ อาจารย์ ดร. ชัญญา ลีศัตบุพผาย และอาจารย์ ดร. ภิญญาพันธ์ ร่วมชาติ กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอบคุณกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

และสุดท้ายขอกราบขอบพระคุณครอบครัวที่คอยให้การสนับสนุนเป็นกำลังใจตลอดการศึกษา จนประสบความสำเร็จในครั้งนี้

คุณค่า ประโยชน์ และความดีที่เกิดขึ้นจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่สิ่งมีชีวิตทุกสรรพสิ่งให้ได้รับความสุข ความเจริญ ตลอดกาล

วรรณภา กิยา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	3
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	3
ตัวแปรที่ศึกษา	3
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
สมมติฐานในการวิจัย	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครอง.....	9
ความหมายของความสามารถในการคิดสร้างสรรค์.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์.....	11
ความสำคัญของความสามารถในการคิดสร้างสรรค์.....	14
องค์ประกอบของความสามารถในการคิดสร้างสรรค์.....	17
กระบวนการคิดสร้างสรรค์.....	20
ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย.....	20
ลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์.....	21
การพัฒนาส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์.....	22
ประโยชน์ของความสามารถในการคิดสร้างสรรค์.....	24
การวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์.....	25
ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของ ผู้ปกครอง.....	26
การอบรมเลี้ยงดู.....	26
ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์.....	30
สภาพแวดล้อมในโรงเรียน.....	33

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	37
การกำหนดประชากรและการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	37
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	56
สรุปผลการวิจัย.....	58
อภิปรายผลการวิจัย.....	60
ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย.....	62
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	63
บรรณานุกรม.....	64
ภาคผนวก.....	70
ภาคผนวก ก.....	71
ภาคผนวก ข.....	73
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	87

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	38
2 จำนวน (คน) และร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกตามเพศ อายุของบุตร เพศของ บุตร สาขาที่เรียน ระดับความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์ และ ระดับสภาพแวดล้อมในโรงเรียน.....	48
3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ตามการรับรู้ของผู้ปกครอง.....	51
4 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของ ผู้ปกครอง ตามการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน.....	51
5 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของ ผู้ปกครอง ตามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์.....	52
6 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของ ผู้ปกครอง ตามการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต.....	52
7 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของ ผู้ปกครอง ตามการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม.....	53
8 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของ ผู้ปกครอง ตามการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว.....	53
9 การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของ ผู้ปกครอง ระหว่างเด็กที่ผู้ปกครองคาดหวังต่อความคิดสร้างสรรค์สูงกับเด็กที่ ผู้ปกครองคาดหวังต่อความคิดสร้างสรรค์ต่ำ.....	54
10 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของ ผู้ปกครอง ระหว่างเด็กที่ผู้ปกครองรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนดีกับเด็กที่ ผู้ปกครองรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนไม่ดี.....	54
11 ผลการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถความสามารถในการคิด สร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง กับการอบรมเลี้ยงดู ความคาดหวัง ของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน.....	55

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ความคิดสร้างสรรค์ เป็นความคิดที่สำคัญอย่างหนึ่ง ในบรรดาคำความคิดทั้งหลาย ความคิดสร้างสรรค์ช่วยให้เกิดการค้นพบสิ่งแปลกใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ (น้ำฝน ปาจิณบุรารัตน์. 2546: 1; อ้างอิงจาก Torrance. 1962) และเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ ประเทศใดก็ตามที่สามารถพัฒนา แสวงหา และดึงเอาศักยภาพเชิงความคิดสร้างสรรค์ของประเทศนั้นออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้มากเท่าใด ก็ยิ่งจะมีโอกาสพัฒนาและเจริญก้าวหน้าได้มากขึ้นเท่านั้น (อารี พันธุ์มณี. 2546: บทนำ)

จากการศึกษาพบว่าสมองของเด็กอายุ 2-6 ขวบ จะมีน้ำหนักเพิ่มขึ้นจาก 70% ไปเป็น 90% ของน้ำหนักสมองตอนเป็นผู้ใหญ่ โยประสาทจะมีการเพิ่มขึ้นทั้งขนาดและจำนวน มีการเชื่อมต่อกันมากขึ้น ส่งผลให้ความสามารถหลายด้านของเด็กดีขึ้น ทั้งด้านการประสานร่างกาย การรับรู้ ความใส่ใจ ความจำ ภาษา การคิดเชิงเหตุผล และจินตนาการ และยังทำให้เด็กวัยนี้เป็นวัยที่ดีเลิศในการเรียนรู้ทักษะต่างๆ (ประณต เค้าจิม . 2549: 377-384) ความคิดสร้างสรรค์ จึงสามารถเกิดขึ้นกับบุคคลได้ตั้งแต่วัยเด็ก และควรมีการส่งเสริมตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ขวบ เพราะเป็นวัยที่มีการพัฒนาต่อเนืองทางสติปัญญา ทักษะคิด ค่านิยม และพื้นฐานต่างๆ ของบุคคลความคิดสร้างสรรค์เป็นส่วนหนึ่งของคุณภาพของประชากร ที่ต้องส่งเสริมและพัฒนา หากได้รับการพัฒนาตั้งแต่เด็กในระยะแรกๆ แล้ว จะทำให้เด็กเกิดความ คิดสร้างสรรค์และมีพัฒนาการเป็นอย่างดี โดยพบว่าช่วงแรกของชีวิตจนถึง 5 ขวบเป็นช่วงที่สำคัญต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และพบว่าความคิดสร้างสรรค์จะค่อยๆ ลดลงเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ (วราภรณ์ รั้ววิจัย. 2533: 159-161)

เนื่องจากความคิดสร้างสรรค์ของเด็กๆ สามารถพัฒนาได้โดยอาศัยการฝึกหัด ซึ่งการฝึกให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์นั้นควรเริ่มต้นจากครอบครัว เพราะครอบครัวเป็นสถาบันที่ใกล้ชิดตัวเด็กที่สุดที่จะให้การสนับสนุน ดูแลเอาใจใส่ อบรมเลี้ยงดู ให้การศึกษา ทั้งยังมีอิทธิพลต่อระดับคุณภาพของคนและบุคลิกภาพ รวมถึงค่านิยม เจตคติ และพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน (คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ . 2542) จากแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2555-2559 มีการกำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ 11 ด้าน โดยด้านแรกที่กำหนดไว้คือ ด้านครอบครัว คือการเสริมสร้าง ึ่งให้ครอบครัวใช้เวลาเลี้ยงดูบุตรที่ได้คุณภาพ เสริมสร้างสภาพแวดล้อม โอกาส ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และเสริมสร้างระบบการให้บริการแก่ครอบครัวที่เผชิญปัญหา (คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ . 2554) การอบรมเลี้ยงดูเอาใจใส่ของพ่อแม่จึงนับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลิกภาพและความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก เพราะการอบรมเลี้ยงดูมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางรากฐานของชีวิตให้เจริญเติบโตเป็นประชากรที่มีคุณภาพสมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา และเป็นผู้ใหญ่ ที่สามารถ นำพา

ประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า (รติชน พีรยสร์. 2545: 33) คุณภาพการเรียนรู้ในช่วงแรกของมนุษย์ จึงขึ้นอยู่กับ การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ เป็นสำคัญเพราะพ่อแม่คือครูคนแรกของลูก ซึ่งมีงานวิจัย พบว่าการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ส่งผลต่อความสามารถหลายประการ รวมถึงความสามารถในการ คิดสร้างสรรค์ ดังที่ พรเพ็ญ ชัยมงคล (2537) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ ทางบวกกับความคิดสร้างสรรค์ ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดและปล่อยปละละเลยมีความสัมพันธ์ ทางลบกับความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้ ผาสุข ปิ่นแก้ว (2552) ยังพบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด กวดขันมีความสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ส่วน ดวงฤทัย น้อยพรม (2552) พบว่า การ อบรมเลี้ยงดูแบบให้อิสระมีผลต่อความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ดังนั้น การอบรมเลี้ยงดูจึงเป็นตัวแปรหนึ่งซึ่งส่งผลต่อความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตาม การรับรู้ของผู้ปกครอง

นอกจากนั้นความคาดหวังของผู้ปกครองก็มีส่วนในการพัฒนาให้เกิดความ สามารถในการ คิดสร้างสรรค์ของเด็ก ทั้งนี้เพราะความคาดหวังเป็นความรู้สึก ความคิดเห็น การรับรู้ การตีความ หรือการคาดการณ์ต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ยังไม่เกิดขึ้นของบุคคลอื่น หรือคาดหวังในบุคคลที่เกี่ยวข้อง กับตน โดยคาดหวังหรือต้องการให้บุคคลนั้นประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ตนต้องการหรือคาดหวังเอาไว้ (ชิษณุกร พรภาณวิษญ์ . 2540: 6) ดังที่ สกัณฑ์ วิแก้วมรกต (2548) พบว่า นิสิตที่มีผู้ปกครองมี ความคาดหวังในการเรียนสูงกว่าระดับปกติมีความวิตกกังวลในการเรียนสูงกว่านิสิตที่มีผู้ปกครองมี ความวิตกกังวลในระดับปกติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาตัวแปรความคาดหวังของผู้ปกครอง ต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กในการวิจัยครั้งนี้

สถาบันการศึกษาเป็นอีกสถาบันหนึ่งที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาและส่งเสริมความคิด สร้างสรรค์ ทั้งนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ .ศ.2542 ได้กำหนดให้สถานศึกษาหรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการ ประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมี วิสัยทัศน์ ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมให้เอื้อต่อการเรียนรู้จึงมีความสำคัญต่อการดำเนิน การฝึกทักษะ กระบวนการคิดต่างๆ ทั้งด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป และด้านวิชาการ ดังที่ สุคนธ์ สินธพานนท์ (2552) กล่าวว่า การจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้นักเรียนรู้สึกเป็นอิสระ ไม่ถูกควบคุมด้วยระเบียบ วินัย นักเรียนสามารถแสดงความคิดใหม่ๆ แปลกๆ ของตนเอง เมื่อนักเรียนมีอิ สระในการคิด การ ตัดสินใจ ย่อมทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ โดยดวงฤทัย น้อยพรม (2552) พบว่า บรรยากาศชั้น เรียนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้านอารมณ์มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

จากเหตุผลและความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการ ศึกษาความสามารถ ในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง รวมถึง ความสัมพันธ์ ระหว่างตัว แปรบาง ประการ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์ และ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริม ความสามารถในการคิด สร้างสรรค์ให้กับบุตรหลาน ตลอดจน เป็นแนวทางให้กับครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัด สภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง จำแนกตาม การอบรมเลี้ยงดู ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครองกับการอบรมเลี้ยงดู ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย จะเป็นแนวทางสำหรับผู้ปกครอง ในการส่งเสริม ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ให้กับบุตรหลาน ตลอดจนเป็นแนวทางให้กับครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เป็นผู้ปกครองเด็กชายและหญิงที่กำลังเรียนโปรแกรมพัฒนาทักษะการคิด โรงเรียนสนุกคิด 10 สาขา จำนวน 845 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นผู้ปกครองเด็กชายและหญิงที่กำลังเรียนโปรแกรมพัฒนาทักษะการคิด โรงเรียนสนุกคิด 10 สาขา จำนวน 139 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1. การอบรมเลี้ยงดู
 - 1.1 แบบรักสนับสนุน แบ่งออกเป็น
 - รักสนับสนุนมาก
 - รักสนับสนุนน้อย
 - 1.2 แบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ แบ่งออกเป็น
 - ใช้เหตุผล
 - ใช้อารมณ์

1.3 แบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต แบ่งออกเป็น

- ลงโทษทางกาย
- ลงโทษทางจิต

1.4 แบบควบคุม แบ่งออกเป็น

- ควบคุมมาก
- ควบคุมน้อย

1.5 แบบให้พึ่งตนเองเร็ว แบ่งออกเป็น

- พึ่งตนเองเร็ว
- พึ่งตนเองช้า

2. ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์แบ่งออกเป็น

- ความคาดหวังต่ำ
- ความคาดหวังสูง

3. สภาพแวดล้อมในโรงเรียน แบ่งออกเป็น

- สภาพแวดล้อมดี
- สภาพแวดล้อมไม่ดี

ตัวแปรตาม ได้แก่

ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง

นิยามปฏิบัติการ

1. ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง หมายถึง การที่ผู้ปกครองประเมินพฤติกรรมเกี่ยวกับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของบุตรธิดา หรือเด็กในปกครองของตน ซึ่งเป็น ความสามารถ ในการ แสดงออกทางความคิด จินตนาการ ที่มีความหลากหลายกว้างไกล เป็นความสามารถในการเชื่อมโยง ผสมผสานสิ่งต่างๆ ให้เกิดสิ่งใหม่ อันเกิดจากประสบการณ์หรือสิ่งเร้าที่ได้รับ นำไปสู่การสร้างสรรค์ ประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ และความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ ประกอบด้วยความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ 4 ด้าน ได้แก่

1.1 ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง ด้านความคิดคล่อง (Fluency) หมายถึง การที่ผู้ปกครองประเมินพฤติกรรมเกี่ยวกับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของบุตรธิดา หรือเด็กในปกครองของตนในด้าน ความสามารถในการสังเกต รู้สึก ตอบสนอง และตั้งคำถามเกี่ยวกับผู้คนรอบตัวและสิ่งแวดล้อม การสร้างสมมติฐานหรือความคิดให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เกี่ยวกับเรื่องที่กำหนด งาน และวิธีการแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ

1.2 ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง ด้านความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง การที่ผู้ปกครองประเมินพฤติกรรมเกี่ยวกับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของบุตรธิดา หรือเด็กในปกครองของตนในด้านความสามารถในการลอบรอบความคิดและเปลี่ยนมุมมอง โดยคำนึงถึงปัญหาที่นำมา เป็นอิสระต่อวิธีการต่างๆ ที่มีอยู่ และสร้างวิธีการเข้าถึงปัญหาที่หลากหลาย

1.3 ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง ด้านความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง การที่ผู้ปกครองประเมินพฤติกรรมเกี่ยวกับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของบุตรธิดา หรือเด็กในปกครองของตน ในด้านความสามารถในการหลีกเลี่ยงปัญหาเดิมๆ และสร้างความคิดริเริ่มที่มีเอกลักษณ์ของตนเองเมื่อประสบกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหา

1.4 ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง ด้านความคิดละเอียดลออ (Elaboration) หมายถึง การที่ผู้ปกครองประเมินพฤติกรรมเกี่ยวกับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของบุตรธิดา หรือเด็กในปกครองของตนในด้านความสามารถในการสร้างผลลัพธ์ใหม่หลังจากกลั่นกรองและขัดเกลาความคิดธรรมดาให้เป็นความคิดที่ลึกซึ้งมากขึ้น

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยรวบรวมเอกสารและงานวิจัยเพื่อสร้างแบบวัดที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ (Rating scale) ให้เลือกตอบจากจริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย จำนวน 24 ข้อ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กด้านความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม ความคิดละเอียดลออ การแปลความหมายค่าเฉลี่ยความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ 1.00 ถึง 2.00 น้อย 2.01 ถึง 3.00 ค่อนข้างน้อย 3.01 ถึง 4.00 ปานกลาง 4.01 ถึง 5.00 ค่อนข้างมาก และ 5.01 ถึง 6.00 มาก

2. การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง วิธีการที่พ่อแม่ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลเด็ก ให้การอบรมสั่งสอน ทั้งทางวาจาและการกระทำ ทั้งทางตรงและทางอ้อม มีการให้ความรักความอบอุ่น ความเอาใจใส่รวมถึงการจัดประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมที่จะช่วยให้เด็กได้เกิดการพัฒนาในทุกๆ ด้าน เพื่อพัฒนาชีวิตของเด็กให้เจริญเติบโตเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบวัดของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน อรพินทร์ ชูชม และงามดาว นินทานนท์ (2528) มาปรับปรุงให้เข้ากับบริบทของการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ คือ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” แบ่งเป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบรักส นับสนุน ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่าเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่าเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ผู้ที่ได้คะแนน สูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่าเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่าเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อารมณ์ การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายมากกว่า ทางจิต ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่าเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่าเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต การอบรม

เลี้ยงดูแบบควบคุม ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่าเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่าเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่าเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่าเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองช้า การอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง การที่พ่อแม่หรือผู้ดูแลเด็ก ปฏิบัติต่อเด็กด้วยการแสดงความรักใคร่ เอาใจ ใส่ทุกข์สุขของเด็ก กระทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเด็ก ให้การสนับสนุนและให้ความสำคัญกับเด็ก

2.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การที่ พ่อแม่หรือผู้ดูแลเด็ก ได้อธิบายเหตุผลแก่เด็กในขณะที่ส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของเด็ก มีการให้รางวัลและลงโทษอย่างเหมาะสมกับการกระทำของเด็กมากกว่าปฏิบัติต่อเด็กตามอารมณ์ ช่วยให้เด็กรู้สึกว่าการกระทำหรือไม่ควรทำ

2.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายหรือทางจิต หมายถึง การที่พ่อแม่หรือผู้ดูแลเด็กใช้วิธีการลงโทษทางกายหรือทางจิตเมื่อเด็กทำผิด เช่น ตี ดุคำ เป็นต้น

2.4 การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึง การที่พ่อแม่หรือผู้ดูแลเด็ก ออกคำสั่งและควบคุมการกระทำของเด็ก ให้เด็กกระทำตามและคอยตรวจตราว่าเด็กทำตามที่ต้องการหรือไม่ และจะลงโทษเมื่อเด็กไม่ทำตามในสิ่งที่ตนต้องการ

2.5 การอบรมเลี้ยงดูให้พึ่งตนเองเร็ว หมายถึง การที่พ่อแม่หรือผู้ดูแลเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ภายใต้การแนะนำและฝึกฝนจาก พ่อแม่หรือผู้ดูแล ช่วยให้เด็กช่วยเหลือตัวเองและไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นมากและนานเกินไป เช่น ใส่เสื้อผ้าเอง ทานอาหารเอง เป็นต้น

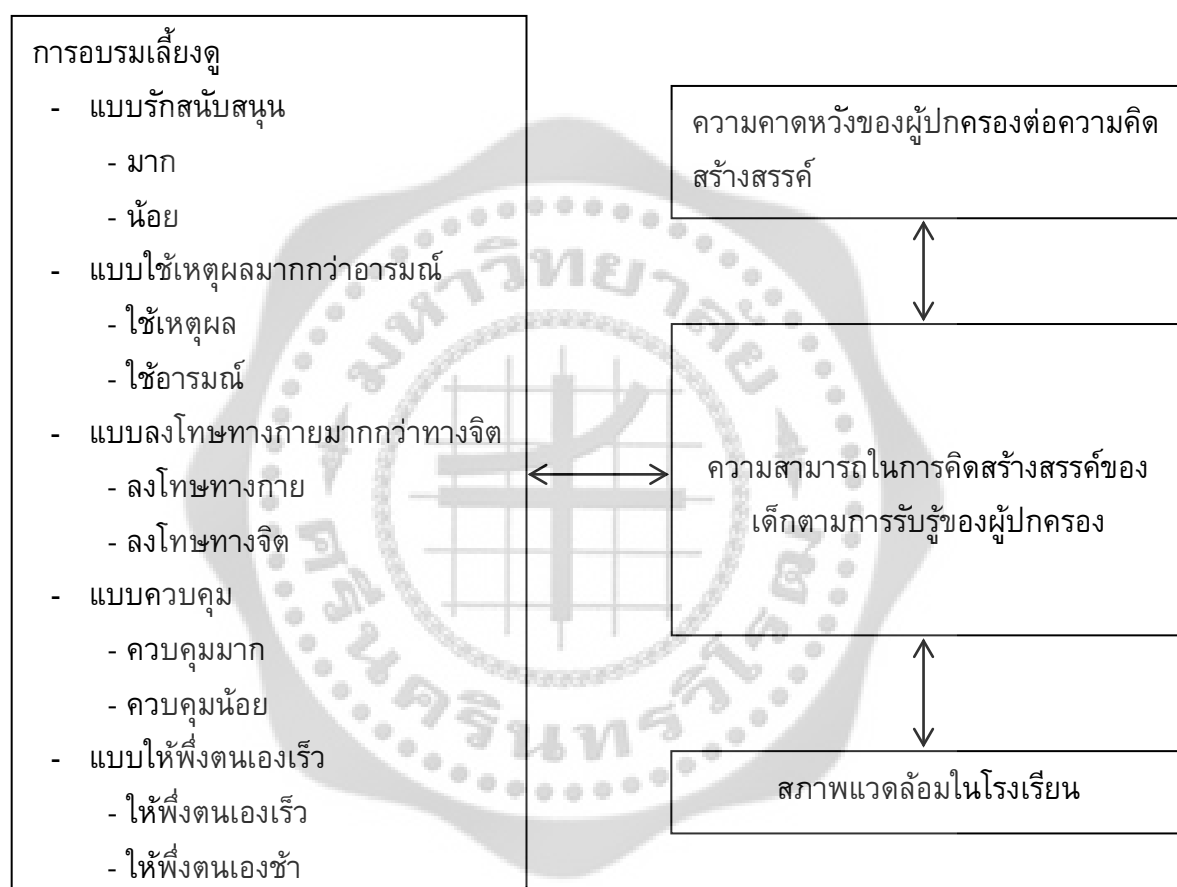
3. ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความปรารถนาของผู้ปกครองที่ต้องการให้บุตรมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ แสดงออกโดยการมีส่วนร่วมในการวางแผนเป้าหมาย ฝึกฝน และเอาใจใส่ต่อการเรียนเสริมทักษะ ซึ่งประเมินจากการรับรู้ของผู้ปกครอง

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบวัดที่ปรับปรุงจากแบบวัดความคาดหวังของผู้ปกครอง ของ ฉวีวิมล สิทธิศิริอรุณ (2548) ซึ่งเป็นแบบวัดความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการเรียนของเด็ก มีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 6 ระดับ คือ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ผู้ที่ได้คะแนนมากกว่าแสดงว่ามีความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อย

4. สภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง ลักษณะทั่วไปในโรงเรียนที่เอื้อต่อการพัฒนาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็ก โดยแบ่งเป็นสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เช่น การจัดห้องเรียนให้สะอาดมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีแสงสว่างเพียงพอ มีการจัดป้ายนิเทศเพื่อติดตามข่าวสาร ไม่มีสิ่งกีดขวางหรือเกะกะเป็นสาเหตุให้เกิดอันตราย เป็นต้น และสภาพแวดล้อมด้านวิชาการ เช่น การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามหรือแสดงความคิดเห็น ผู้สอนแสดงความเป็นมิตรให้ความอบอุ่นแก่ผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน เป็นต้น

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบวัดของแบบสอบถามของสพล อนามัย (2549) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด ผู้ที่ได้คะแนนมากกว่าแสดงว่ามีการรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนดีกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. เด็กที่ได้รับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน จะมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ตามการรับรู้ของผู้ปกครองแตกต่างกัน โดยแบ่งเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

1.1 เด็กที่ได้รับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก จะมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองมากกว่าเด็กที่ได้รับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย

1.2 เด็กที่ได้รับ ปริมาณ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล จะมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองมากกว่าเด็กที่ได้รับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อารมณ์

1.3 เด็กที่ได้รับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย จะมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองน้อยกว่าเด็กที่ได้รับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต

1.4 เด็กที่ได้รับ ปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบ ควบคุมมาก จะมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองน้อยกว่าเด็กที่ได้รับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูควบคุมน้อย

1.5 เด็กที่ได้รับ ปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว จะมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองมากกว่าเด็กที่ได้รับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองช้า

2. เด็กที่ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อความคิดสร้างสรรค์สูง จะมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองมากกว่าเด็กที่ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อความคิดสร้างสรรค์ต่ำ

3. เด็กที่ผู้ปกครองรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนดี จะมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองมากกว่าเด็กที่ผู้ปกครองรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนไม่ดี

4. การอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง

5. ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์ มีความสัมพันธ์ ทางบวก กับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง

6. สภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษา ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำเสนอในหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครอง
 - 1.1 ความหมายของความสามารถในการคิดสร้างสรรค์
 - 1.2 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์
 - 1.3 ความสำคัญของความสามารถในการคิดสร้างสรรค์
 - 1.4 องค์ประกอบของความสามารถในการคิดสร้างสรรค์
 - 1.5 กระบวนการคิดสร้างสรรค์
 - 1.6 ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย
 - 1.7 ลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์
 - 1.8 การพัฒนาส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์
 - 1.9 ประโยชน์ของความสามารถในการคิดสร้างสรรค์
 - 1.10 การวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์
2. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง
 - 2.1 การอบรมเลี้ยงดู
 - 2.2 ความคาดหวังของผู้ปกครอง
 - 2.3 สภาพแวดล้อมในโรงเรียน

1. แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครอง

1.1 ความหมายของความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) เป็นความสามารถรวบรวมความรู้ ความคิดเดิม แล้วสร้างเป็นความรู้ความคิดของตนเอง สามารถคิดนอกกรอบได้ มีผลงานการคิด งานสร้างสรรค์มีลักษณะที่คิดในแง่บวก คิดในทางที่ดี (Positive Thinking) คิดที่เป็นประโยชน์ ไม่ทำลายล้าง (Constructive Thinking) คิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ (Creative Thinking) ผลงานการคิดสร้างสรรค์จึงต้องเป็นสิ่งใหม่ๆ เป็นต้นแบบแหวกวงล้อมเดิมๆ ไม่เหมือนใคร ใช้การ ได้ สามารถใช้แก้ปัญหาได้ ไม่ใช่จินตนาการเพื่อฝัน มีความเหมาะสม ต้องมีเหตุผลเป็นที่ยอมรับได้ คุ่มค่า (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. 2553: 187)

ทอร์แรนซ์ (สุคนธ์ สินธพานนท์. 2552: 30; อ้างอิงจาก Torrance. 1962: 16) ให้นิยามของความคิดสร้างสรรค์ว่าเป็นความสามารถของบุคคลในการคิดผลผลิตหรือสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ที่ไม่รู้จักมาก่อน ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้อาจจะเกิดจากการรวบรวมเอาความรู้ต่างๆ ที่ได้จากประสบการณ์แล้วรวบรวมความคิดเป็นสมมติฐาน ทำการทดสอบสมมติฐานแล้วรายงานผลที่ได้รับจากการค้นพบ

กิลฟอร์ด (สุคนธ์ สินธพานนท์. 2552: 30; อ้างอิงจาก Guilford. 1967: 139) ให้นิยามของความคิดสร้างสรรค์ว่าเป็นความคิดแบบอเนกนัย (Divergent Thinking) คือ ความคิดหลายทิศทาง หลายแง่ หลายมุม คิดได้กว้างไกล ลักษณะความคิดเช่นนี้จะนำไปสู่การประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่ รวมทั้งการคิดหาวิธีการแก้ปัญหาให้สำเร็จด้วยความคิดอเนกนัย ประกอบด้วย ความคิดริเริ่ม (Originality) ความคล่องในการคิด (Fluency) ความยืดหยุ่นในการคิด (Flexibility) และความละเอียดลออ (Elaboration)

นิธิพัฒน์ เมฆขจร (2547: 15) ให้ความหมายว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถทางสมองอย่างหนึ่งของมนุษย์ ในอันที่จะคิดค้น ประดิษฐ์ หรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ที่มีคุณค่าทั้งต่อผู้คิดและบุคคลอื่นขึ้นมา โดยสิ่งที่คิดนั้นจะต้องไม่ซ้ำกับสิ่งที่ผู้อื่นทำไว้แล้ว ซึ่งความคิดสร้างสรรค์นั้นจะประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม และความคิดที่หลากหลายหรือที่เรียกว่าความคิดแบบอเนกนัย

อารี พันธุ์มณี (2547: 5-6) อธิบายว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทางสมองที่คิดในลักษณะอเนกนัยอันนำไปสู่การคิดค้นพบสิ่งแปลกใหม่ด้วยการคิดดัดแปลง ปรับแต่งจากความคิดเดิม ผสมผสานกันให้เกิดสิ่งใหม่ ความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้มิใช่เพียงแต่คิดในสิ่งที่เป็นไปได้หรือสิ่งที่เป็นเหตุเป็นผลเพียงอย่างเดียวเท่านั้น หากแต่ความคิดจินตนาการก็เป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะก่อให้เกิดความแปลกใหม่ แต่ต้องควบคู่กันไปกับความพยายามที่จะสร้างความคิดฝันหรือจินตนาการให้เป็นไปได้ หรือที่เรียกว่าจินตนาการประยุกต์นั่นเอง จึงทำให้เกิดผลงานจากความคิดสร้างสรรค์ขึ้น

ลักขณา สรีวัฒน์ (2549: 137) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถทางสมองของบุคคลที่ประกอบด้วยความคิดคล่อง คิดยืดหยุ่น คิดละเอียดลออ และคิดริเริ่ม ผสมผสานกันจนเกิดเป็นการคิดได้หลายทิศทาง หรือแบบอเนกนัย (Divergent thinking) เป็นการคิดที่ทำให้เกิดสิ่งใหม่ๆ หรือเป็นการดัดแปลงปรับปรุงแก้ไขสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพดีกว่าเดิม หรือประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ๆ ที่ไม่ซ้ำของเดิมและเป็นการคิดที่ไม่ซ้ำกับผู้อื่น

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2552: 30) สรุปว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่แสดงความคิดหลายทิศทาง หลายแง่หลายมุม คิดได้กว้างไกล โดยนำประสบการณ์ที่ผ่านมาเป็นพื้นฐานที่ทำให้เกิดความคิดใหม่ อันนำไปสู่การประดิษฐ์คิดค้นพบสิ่งต่างๆ ที่แปลกใหม่ ความคิดสร้างสรรค์ประกอบด้วย ความคิดริเริ่ม ความคล่องในการคิด ความยืดหยุ่นในการคิด และความละเอียดลออ

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2553: 187) ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการจินตนาการและรวบรวมความรู้ความคิดเดิมอย่างหลากหลายและรวดเร็ว แล้วสร้างเป็นความรู้ความคิดใหม่ของตนเอง สามารถคิดนอกกรอบได้ มีผลงานการคิด สามารถริเริ่มและสร้างสรรค์ผลงานหรือสิ่งใหม่ๆ ที่เหมาะสมและใช้การได้ เช่น งานเขียน งานศิลปะ งานสร้างสรรค์ ผลงานอื่นๆ

จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกทางความคิด จินตนาการ ที่มีความหลากหลายกว้างไกล เป็นความสามารถในการเชื่อมโยง ผสมผสานสิ่งต่างๆ ให้เกิดสิ่งใหม่ อันเกิดจากประสบการณ์หรือสิ่งเร้า ที่ได้รับ นำไปสู่การสร้างสรรค์ ประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ และความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างสร้างสรรค์

1.2 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์

ทอเรนซ์ (ลักษณะ สรีวัฒน์. 2549: 151-154; อ้างอิงจาก Torrance. n.d.) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์จะแสดงออกมาตลอดกระบวนการของความรู้สึก หรือการแก้ปัญหา การรวบรวมความคิดเพื่อใช้เป็นข้อสมมติฐาน การทดสอบ การวัดและการดัดแปลงสมมติฐาน ตลอดจนวิธีการเผยแพร่ผลสรุปที่ได้รับ โดยอาจขยายความได้ว่า ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์เมื่อเห็นและเข้าใจจะรวบรวมข้อมูลและประสบการณ์ต่างๆ เข้าด้วยกัน เพื่อแสวงหาวิธีการใหม่ในการเผชิญหรือแก้ปัญหา และทอเรนซ์ได้กำหนดขั้นตอนของการคิดสร้างสรรค์ออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเริ่มต้น เกิดจากความรู้สึกต้องการหรือความพอใจในสิ่งต่างๆ ที่จะทำ บุคคลเริ่มคิด โดยจะพยายามรวบรวมข้อเท็จจริง เรื่องราวและแนวคิดต่างๆ ที่มีอยู่เข้าด้วยกัน เพื่อหาความกระจ่างในการแก้ปัญหา ในขั้นนี้ผู้คิดจะยังไม่ทราบว่าจะเกิดขั้นนั้นออกมาในรูปใด และอาจใช้เวลาค่อนข้างนานของการคิดสร้างสรรค์จนบางครั้งเกิดขึ้นโดยไม่รู้สึกรู้ตัว

2. ขั้นครุ่นคิด เป็นขั้นต่อจากการเริ่มต้น มีระยะหนึ่งที่มีความรู้ความเห็น และเรื่องราวต่างๆ ที่ได้รวบรวมไว้มาประสมกลมกลืนเข้าเป็นรูปร่าง ในระยะนี้ผู้คิดต้องใช้ความคิดอย่างหนักและบางครั้งความคิดอาจชะงักไปเป็นเวลานาน บางครั้งก็กลับเกิดขึ้นมาใหม่อีก

3. ขั้นเกิดความคิด ในระยะที่กำลังครุ่นคิดอยู่นั้น บางครั้งเกิดความคิดผุดขึ้นมาทันทีทันใด ผู้คิดจะมองเห็นความสัมพันธ์ของความคิดใหม่ที่ซ้ำกับความคิดเก่าๆ ที่มีผู้คิดขึ้นมาแล้ว การมองเห็นความสัมพันธ์ในความคิดใหม่จะเกิดขึ้นในทันทีทันใดโดยที่ผู้คิดไม่ได้นึกหรือคาดว่าจะเป็นเช่นนั้นเลย

4. ขั้นปรับปรุง เมื่อเกิดความคิดใหม่แล้ว ผู้คิดจะขัดเกลาความคิดนั้นให้ผู้อื่นเกิดความเข้าใจได้ง่าย หรืออาจต่อเติมความคิดที่เกิดขึ้นใหม่นั้นให้มีความก้าวหน้าต่อไป

นอกจากนี้แล้ว อาร์ พันธ์มณี (2546: 29-38) ได้ศึกษาและสรุปแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคิดเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์เชิงจิตวิเคราะห์ นักจิตวิทยาทางจิตวิเคราะห์หลายคน เช่น Freud และ Kris ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเกิดของความคิดเชิงสร้างสรรค์ว่า ความคิดเชิงสร้างสรรค์เป็นผลมาจากความขัดแย้งภายในจิตใจได้สำนึกระหว่างแรงขับทางเพศ (Libido) กับความรู้สึกรับผิดชอบทางสังคม (Social conscience) ส่วน Kubie และ Rugg ซึ่งเป็นนักจิตวิเคราะห์แนวใหม่กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เกิดขึ้นระหว่างการเรียนรู้สติกับจิตใจได้สำนึก ซึ่งอยู่ในขอบเขตของจิตส่วนที่เรียกว่า จิตก่อนสำนึก

2. ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์เชิงมนุษยนิยม มาสโลว์ (Maslow) และโรเจอร์ (Rogers) เป็นผู้มีบทบาทสำคัญของแนวคิดกลุ่มนี้ โดยมีแนวคิดว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่มนุษย์มีติดตัวมาแต่กำเนิด ผู้ที่สามารถนำความคิดสร้างสรรค์ออกมาใช้ได้คือผู้ที่มีสัจการแห่งตน คือ รู้จักตนเอง พอใจตนเอง และใช้ตนเองเต็มศักยภาพของตน มนุษย์จะสามารถแสดงความคิดสร้างสรรค์ของตนออกมาได้อย่างเต็มที่นั้น ขึ้นอยู่กับการสร้างสภาวะหรือบรรยากาศที่เอื้ออำนวย

3. ทฤษฎีของโอดา AUTA เป็นทฤษฎีที่เดวิส (Davis) และซัลลิแวน (Sullivan) คิดขึ้นในปี 1980 โดยมีแนวคิดว่าความคิดสร้างสรรค์นั้นมีอยู่ในมนุษย์ทุกคนและสามารถพัฒนาให้สูงขึ้นได้ การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์รูปแบบ AUTA ประกอบด้วยขั้นตอนการพัฒนา 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การตระหนักรู้ (Awareness) คือ ตระหนักถึงความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ที่มีต่อตนเอง สังคม ทั้งในปัจจุบัน อนาคต และตระหนักถึงความคิดสร้างสรรค์ที่มีอยู่ในตนเองด้วย

ขั้นตอนที่ 2 ความเข้าใจ (Understanding) คือ มีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์

ขั้นตอนที่ 3 เทคนิควิธี (Techniques) คือ การรู้เทคนิควิธีในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ทั้งที่เป็นเทคนิคส่วนบุคคลและเทคนิคที่เป็นมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 การเพิ่มพูนศักยภาพ (Actualization) คือ การรู้จักหรือตระหนักในตนเอง พอใจในตนเอง และพยายามใช้ตนเองอย่างเต็มศักยภาพ รวมทั้งการเปิดกว้างรับประสบการณ์ต่างๆ โดยมีการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม การตระหนักถึงเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน การผลิตผลงานด้วยตนเองและการมีความคิดที่ยืดหยุ่นเข้ากับทุกรูปแบบของชีวิต

4. ทฤษฎีความคิดสมองซีกซ้ายซีกขวา เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของสมอง มีความคิดเบื้องต้นว่าเฉาพันธุ์ของมนุษย์อยู่อย่างสืบสานมาถึงคนรุ่นปัจจุบันได้เพราะมนุษย์มีสมองอันเชี่ยวชาญ ที่เกิดจากการทำงานของสมองที่มีสองส่วน โดยแบ่งหน้าที่กันทำงานในแต่ละส่วน และจากการค้นคว้าทดลองเกี่ยวกับการทำงานของสมองสองซีกของมนุษย์มาเป็นเวลา 15 ปี สรุปได้ว่ามนุษย์แต่ละคนมีสมองสองซีก คือสมองซีกซ้ายและสมองซีกขวา ทำหน้าที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน ความคิดสร้างสรรค์เกิดจากการทำงานของสมองซีกขวา ซึ่งทำหน้าที่คิดจินตนาการความคิดแปลกใหม่ ความซบซึ้งในดนตรี ศิลปะ วรรณคดี เป็นต้น ส่วนสมองซีกซ้ายเป็นส่วนที่คิดและมีการทำงานออกมาเป็นรูปธรรม เช่น การวิเคราะห์ การหาเหตุผล กฎเกณฑ์

5. ทฤษฎีโครงสร้างทางสติปัญญา ทฤษฎีนี้สร้างโดย กิลฟอร์ด (Guilford) ได้อธิบายโครงสร้างทางสติปัญญาไว้ใน 3 มิติ คือ

มิติที่ 1 เนื้อหา (Content) หมายถึง เนื้อหาข้อมูล หรือสิ่งเร้าที่เป็นสื่อในการคิดที่สมองจะรับเข้าไปคิด แบ่งเป็น 4 ลักษณะ คือ

- ภาพ (Figural) หมายถึง ข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่เป็นรูปธรรม หรือรูปที่แน่นอน ซึ่งบุคคลสามารถรับรู้และทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิดได้ เช่น ภาพ

- สัญลักษณ์ (Symbolic) หมายถึง ข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่อยู่ในรูปเครื่องหมายต่าง ๆ เช่น ตัวอักษร ตัวเลข โน้ตดนตรี รวมทั้งสัญลักษณ์ต่างๆด้วย

- ภาษา (Semantic) หมายถึง ข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่อยู่ในรูปของถ้อยคำที่มีความหมายต่าง ๆ กัน สามารถใช้ติดต่อสื่อสารได้ เช่น พ่อ แม่ เพื่อน ชอบ โกรธ เสียใจ เป็นต้น

- พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง ข้อมูลที่เป็นการแสดงออก กิริยา อากักรกระทำที่สามารถสังเกตเห็น รวมทั้งทัศนคติ การรับรู้ การคิด เช่น การยิ้ม การหัวเราะ การสิ้นศรัทธา การแสดงความคิดเห็น เป็นต้น

มิติที่ 2 วิธีคิด หมายถึง มิติที่แสดงลักษณะกระบวนการปฏิบัติงานหรือกระบวนการคิดของสมอง แบ่งออกตามลำดับได้ 5 ลักษณะ คือ

- การรับรู้การเข้าใจ (Cognition) หมายถึง ความสามารถในการตีความของสมอง เมื่อเห็นสิ่งเร้าแล้วเกิดการรับรู้เข้าใจในสิ่งนั้น และบอกได้ว่าเป็นอะไร เช่น เมื่อเห็นของเล่นเด็กรูปร่างกลมทำด้วยยาง ผิวเรียบ ก็บอกได้ว่าเป็นลูกบอล

- การจำ (Memory) หมายถึง ความสามารถในการเก็บสะสมความรู้และข้อมูลต่างๆ ไว้ได้ และสามารถระลึกได้เมื่อต้องการ เช่น การจำสูตรคูณ การจำหน่วยเลขประจำตัว การชี้ตัวคนร้ายได้

- การคิดแบบบอบเนกนัย หรือ ความคิดกระจาย (Divergent Thinking) หมายถึง ความสามารถในการคิดตอบสนองต่อสิ่งเร้าได้หลายรูปแบบ หลายแง่หลายมุมแตกต่างกันไป เช่น “หนังสือพิมพ์ที่ใช่แล้วทำประโยชน์อะไรได้บ้าง ให้บอกมาให้มากที่สุด ผู้ที่คิดได้มาก แปลก มีคุณค่าคือผู้ที่มีความคิดบอบเนกนัย

- การคิดแบบเอกนัย หรือ ความคิดตรง (Convergent Thinking) หมายถึง ความสามารถในการคิดหาคำตอบที่ดีที่สุด จากข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่กำหนด และคำตอบที่ถูกต้องก็มีเพียงคำตอบเดียว

- การประเมินค่า (Evaluation) หมายถึง ความสามารถในการตีราคาลงสรุป โดยอาศัยเกณฑ์ที่ดีที่สุด

มิติที่ 3 ผลของการคิด หมายถึง มิติที่แสดงผล (Product) ที่ได้จากการปฏิบัติงานทางสมอง หรือกระบวนการคิดของสมอง หลังจากทีสมองได้รับข้อมูลหรือสิ่งเร้าจากมิติที่ 1 และตอบสนองต่อข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่ได้รับมิติที่ 2 แล้ว ผลที่ได้ออกเป็นมิติที่ 3 หรืออาจกล่าวได้อีกอย่างว่า ผลของการคิดเกิดจากการทำงานของมิติที่ 1 และมิติที่ 2 นั้นเอง ซึ่งผลของการคิดแบ่งออกเป็น 6 ลักษณะ ดังนี้

- หน่วย (Unit) หมายถึง สิ่งที่มีคุณสมบัติเฉพาะตัว และแตกต่างไปจากสิ่งอื่นๆ เช่น คน แมว สุนัข กระดานดำ บ้าน เป็นต้น
- จำพวก (Class) หมายถึง ประเภท หรือจำพวกหรือกลุ่มของหน่วยที่มีคุณสมบัติหรือลักษณะร่วมกัน เช่น สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ได้แก่ คน สุนัข ช้าง หรือประเภทผลไม้ ได้แก่ เงาะ ฝรั่ง ลำไย ลิ้นจี่ เป็นต้น
- ความสัมพันธ์ (Relation) หมายถึง ผลของการเชื่อมโยงความคิดของประเภทหรือหลายประเภทเข้าด้วยกัน โดยอาศัยลักษณะบางประการเป็นเกณฑ์ ความสัมพันธ์อาจอยู่ในรูปของหน่วยกับหน่วย จำพวกกับจำพวก หรือระบบกับระบบก็ได้ เช่น คนคู่กับบ้าน นกคู่กับรัง ปลาคู่กับน้ำ เสือคู่กับป่า เป็นต้น เป็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับที่อยู่อาศัย
- ระบบ (System) หมายถึง การเชื่อมโยงกลุ่มของสิ่งเร้าโดยอาศัยกฎเกณฑ์หรือระเบียบแบบแผนบางอย่าง เช่น 1, 3, 5, 7, 9 เป็นระบบเลขคี่ เป็นต้น
- การแปลงรูป (Transformation) หมายถึง การเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง ดัดแปลง ตีความ ขยายความ ให้นิยามใหม่หรือการจัดองค์ประกอบของสิ่งเร้าหรือข้อมูลออกมาในรูปแบบใหม่ เช่น การเปลี่ยนรูปสี่เหลี่ยมเป็นเส้นตรงสี่เส้น
- การประยุกต์ (Implications) หมายถึง การคาดคะเนหรือทำนายจากข้อมูลที่กำหนดไว้

จากข้อมูลข้างต้น พบว่ามีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ไว้อย่างหลากหลาย ทั้งส่วนที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของจิต และส่วนที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของสมอง ซึ่งมีความแตกต่างกันออกไป โดยงานวิจัยครั้งนี้ ใช้แนวคิดองค์ประกอบความคิดสร้างสรรค์ของกิลฟอร์ด เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง

1.3 ความสำคัญของความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

ลักษณะ สรีวิวัฒน์ (2549: 137-138) ความคิดสร้างสรรค์จัดว่าเป็นสิ่งสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นของมนุษย์ในสังคมปัจจุบัน เพราะสังคมมีความเปลี่ยนแปลง ความเจริญก้าวหน้า ทั้งในด้านวิชาการ ด้านวิทยาศาสตร์ และด้านต่างๆ อยู่ตลอดเวลา ผลของการคิดจากความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ทำให้เกิดนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ทำให้สภาพความเป็นอยู่ของมนุษย์ดีขึ้นและมีความสุข เพิ่มขึ้น ด้วยผลผลิตที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันหากมีการพิจารณาถึงลักษณะความคิดสร้างสรรค์ดังกล่าวทั้งหมดสรุปได้ 3 รูปแบบ ได้แก่

1. ความคิดสร้างสรรค์ทางด้านศิลปะ (artistic creativity) เป็นผลผลิตทางการคิดเกี่ยวกับงานด้านความสุข นثرีย์ทั้งหลายที่ช่วยจรรโลงความรู้สึกให้เกิดความสบายใจ ความพึงพอใจ และความสุข เช่น การวาดภาพ การถ่ายภาพ การแต่งเพลง การเต้นรำ การออกแบบทรงผม การออกแบบเครื่องแต่งกาย เป็นต้น

2. ความคิดสร้างสรรค์ทางการค้นพบ (creativity of discovery) เป็นความคิดที่เกิดจากการสังเกต หรือการปฏิบัติการด้วยการทดลองจากสถานการณ์ที่ใกล้ตัวและค้นพบสิ่งใหม่ๆ นับตั้งแต่จากผลิตภัณฑ์ที่เป็นธรรมชาติจนถึงผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่เกิดจากการประดิษฐ์คิดค้น เช่น ไอแซก นิวตัน สังเกตเห็นผลแอปเปิลตกลงมาจากต้นแล้วค้นพบแรงโน้มถ่วงของโลก หรือ อาร์คิมิดีส กระจุดออกมาจากอ่างน้ำแล้วร้องตะโกนว่า “ยูเรกา” หรือสองพี่น้องตระกูลไรท์คิดประดิษฐ์เครื่องบินทำให้มนุษย์เดินทางได้ในอากาศ และความคิดผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ อีกมากมาย

3. ความคิดสร้างสรรค์ทางอารมณ์ขัน (creativity of humour) ซึ่งนับได้ว่าเป็นสิ่งที่พิเศษแตกต่างไปจากสองรูปแบบที่กล่าวมานั้น เพราะการมีอารมณ์ขันนั้นเป็นการมองโลกในมุมมองที่แตกต่างกันออกไป จนเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ขึ้น เช่น ผู้ที่มีอาชีพ Talk show หรือดาวตลก คนเหล่านี้มักจะจำคำพูดหรือลักษณะท่าทางของบุคคลที่มีชื่อเสียง ที่ได้จากสถานการณ์และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมขณะนั้น นำมาเสนอในรูปแบบละครตลก หรือสนทนาตลกให้คนชมได้ขำแล้วเกิดอารมณ์ขันจนหัวเราะออกมาอย่างมีความสุข

นอกจากนี้ ผู้สติ กุฏอินทร์ (2522) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ว่าเป็นความคิดที่ก่อให้เกิดคุณค่าในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. มีคุณค่าต่อสังคม คุณค่าของการคิดเชิงสร้างสรรค์ที่มีต่อสังคมนั้น ได้แก่ การที่บุคคลได้คิดและสร้างสรรค์สิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อประโยชน์และความก้าวหน้าของสังคมหรือหาวิธีแก้ไขปัญหา จนกระทั่งประสบความสำเร็จและมีประโยชน์ต่อสังคม เช่น ความเจริญทางการแพทย์ การเกษตร การคมนาคม เป็นต้น

2. มีคุณค่าต่อตนเอง ความสามารถในการคิดเชิงสร้างสรรค์นั้น นับว่ามีคุณค่าต่อบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์เองด้วย เพราะการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นใดชิ้นมาทำให้ผู้สร้างสรรค์พึงพอใจและมีความสุข เช่น การที่เด็กสร้างสรรค์งานด้วยตนเองจะสร้างความพอใจแก่เด็กไม่ว่าจะเป็น การวาดภาพ การต่อสิ่งของให้เป็นรูปร่างต่างๆ การคิดเกมการเล่นที่แปลกใหม่ เด็กจะเกิดความรู้สึกภูมิใจในความสามารถของตน มั่นใจในตนเอง ซึ่งมีผลไปถึงแบบแผน บุคลิกภาพและความสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมของเด็ก

อารี รังสินันท์ (2532: 498) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์มีความสำคัญต่อตนเองและสังคมดังต่อไปนี้

1. ต่อตนเอง

1.1 ลดความเครียดทางอารมณ์ บุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ต้องการแสดงออกอย่างอิสระทั้งความคิดและการปฏิบัติ มีความมุ่งมั่นจริงจังในสิ่งที่คิด หากได้ทำตามที่ได้คิดจะทำให้ลดความเครียดและความกังวลลง เพราะได้ตอบสนองความต้องการพื้นฐานของตนเองซึ่งลักษณะต่างๆ ที่บุคคลที่สร้างสรรค์ต้องการตอบสนอง ได้แก่ ความอยากรู้อยากเห็น ความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้า ต้องเผชิญกับสิ่งที่ท้าทายความสามารถ เป็นต้น

1.2 มีความสนุกสนาน เพลิดเพลินและเป็นสุขบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์เมื่อได้ทำสิ่งที่ตนได้คิด ได้เล่น ได้ทดลองกับความคิดจะรู้สึกพอใจ ตื่นเต้นกับผลงานที่เกิดขึ้น จะทำงานอย่างเพลิดเพลินทุ่มเทอย่างจริงจังและเต็มกำลังความสามารถและทำอย่างมีความสุข แม้จะเป็นงานหนักแต่จะเป็นเรื่องที่ย่างและเบา จะเห็นได้ว่าการทำงานของศิลปิน นักวิทยาศาสตร์และนักสร้างสรรค์สาขาต่างๆ จะใช้เวลาทำงานติดต่อกันครั้งละหลายๆ ชั่วโมง และทำอย่างต่อเนื่องนานหลายปีจนค้นพบบางสิ่งบางอย่างที่สามารถผลผลิตผลงานสร้างสรรค์ขึ้นมาได้

1.3 มีความภาคภูมิใจและเชื่อมั่นในตนเอง การได้ทำในสิ่งที่ตนคิด ได้ทดลองได้ปฏิบัติจริง เมื่องาน นั้นประสบความสำเร็จจะทำให้บุคคลเกิดความภาคภูมิใจและเชื่อมั่นในตนเอง หากงานนั้นไม่สำเร็จบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์จะเข้าใจและยอมรับผลที่เกิดขึ้น ได้เรียนรู้และค้นพบบางสิ่งบางอย่าง ความไม่สำเร็จช่วงนี้จะเป็นพื้นฐานให้เกิดความมุ่งมั่นพยายามและมีความกล้าที่จะก้าวไปข้างหน้าเพื่อความสำเร็จต่อไป

2. ต่อสังคม

2.1 ทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลง เพราะผลงานสร้างสรรค์นำมาซึ่งความแปลกใหม่ ทำให้สังคมเจริญก้าวหน้า ถ้าสังคมหยุดนิ่งจะทำให้สังคมนั้นล้าหลัง

2.2 เครื่องจักร รถยนต์ รถแทรกเตอร์ เครื่องวิดน้ำ เครื่องนวดข้าวเครื่องเก็บผลไม้ เครื่องบด สิ่งเหล่านี้ช่วยในการผ่อนแรงของมนุษย์ได้มากช่วยลดความเหนื่อยยากลำบากและทรมานได้มาก ไม่ต้องทำงานหนัก ทำให้ชีวิตมีความสุขมากขึ้น

2.3 ช่วยให้เกิดความสะดวกสบายและรวดเร็ว การค้นพบรถจักรยานยนต์ เรือที่ใช้เครื่องจักรรถไฟ เครื่องบิน ยานอวกาศ ทำให้การคมนาคมติดต่อกัน การเดินทางขนส่งสะดวกสบาย ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ความเข้าใจกันมากยิ่งขึ้น

2.4 ความปลอดภัยในชีวิตและการมีชีวิตที่ยืนยาวขึ้น การค้นพบทางการแพทย์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้ชีวิตมนุษย์ไม่ต้อง เสี่ยงอันตราย การค้นพบยารักษาโรค วัคซีนโรค เป็นต้น การค้นพบความรู้ใหม่ๆ ในเรื่องโภชนาการ การออกกำลังกาย การดูแลสุขภาพอนามัยต่างๆ ทำให้ประชาชนรู้จักปฏิบัติตนในด้านการป้องกัน ดูแลรักษาสุขภาพอนามัยทั้งร่างกายและจิตใจ มีส่วนทำให้คนมีชีวิตที่ยืนยาวขึ้น

2.5 ช่วยประหยัดเวลาแรงงานและเศรษฐกิจ ผลการค้นพบในด้านต่างๆ ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การแพทย์ การศึกษา การเกษตรช่วยให้มนุษย์มีเวลามากขึ้นสามารถนำพลังงานนำไปใช้ทำอย่างอื่นเพื่อก่อให้เกิดรายได้และเพิ่มพูนเศรษฐกิจได้มากขึ้น มีเวลาหาความรู้ชื่นชมกับความงาม สุนทรียภาพและศิลปะได้มากยิ่งขึ้น

2.6 ช่วยในการแก้ปัญหาสังคม เนื่องจากสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จำเป็นต้องคิดหรือหาวิธีใหม่ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาให้หมดไป

2.7 ช่วยให้เกิดความเจริญก้าวหน้าและดำรงไว้ซึ่งมนุษยชาติ ความคิดสร้างสรรค์ด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ ศิลปะ เทคโนโลยี เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง เป็นต้น ช่วยยกมาตรฐานการดำรงชีวิต ทำให้มนุษย์เป็นสุข และสามารถสร้างสรรค์สังคมให้เจริญขึ้นตามลำดับ

จากความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ที่กล่าวมาข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่าความคิดสร้างสรรค์มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งทั้งต่อตนเองและต่อสังคม จึงควรได้รับการส่งเสริมให้เกิดขึ้น เพราะความคิดสร้างสรรค์สามารถช่วยให้เด็กได้พัฒนาด้านร่างกาย สังคม อารมณ์และสติปัญญาเด็กสามารถนำความคิดสร้างสรรค์นี้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆ ได้

1.4 องค์ประกอบของความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

กิลฟอร์ด (สுகนธ์ สินธพานนท์. 2552: 31-34; อ้างอิงจาก Guilford. 1967: 145-151) เชื่อว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถทางสมองที่คิดได้อย่างซับซ้อน กว้างไกล หลายทิศทางหรือเรียกว่าความคิดนอกเนกนัย ประกอบด้วยความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น ความคิดละเอียดลออ ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ ดังนี้

1. ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง ความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำกับความคิดของคนอื่น และแตกต่างจากธรรมดา อาจเกิดความคิดเดิมที่มีอยู่แล้วมาดัดแปลงประยุกต์เป็นสิ่งใหม่ และเป็นความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม เช่น การคิดสร้างเครื่องบินได้สำเร็จโดยนำแนวคิดมาจากการทำเครื่องร่อน

2. ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) หมายถึง ความคล่องตัวในการคิดตอบสนองสิ่งเร้าให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ หรือความสามารถในการคิดหาคำตอบได้รวดเร็วและได้ปริมาณมากในเวลาจำกัด โดยเน้นปริมาณของความคิด ความคิดคล่องแคล่วแบ่งเป็น 4 ประเภท

2.1 ความคิดคล่องแคล่วด้านถ้อยคำ (word fluency) เป็นความสามารถในการใช้ถ้อยคำเป็นไปอย่างคล่องแคล่ว

2.2 ความคิดคล่องแคล่วด้านการโยงความสัมพันธ์ (associational fluency) เป็นความสามารถในการคิดหาถ้อยคำที่เหมือนกันหรือคล้ายกันมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ภายในเวลาที่กำหนด

2.3 ความคิดคล่องแคล่วด้านการแสดงออก(expressional fluency) เป็นความสามารถในการใช้ลีหรือประโยค สามารถนำคำมาเรียงกันอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ได้ประโยคที่ต้องการ

2.4 ความคล่องแคล่วในการคิด (ideal fluency) เป็นความสามารถในการคิดสิ่งที่ต้องการภายในเวลาที่กำหนด เป็นความสามารถอันดับแรกในการที่จะพยายามเลือกเฟ้นให้ได้ความคิดที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุด คือต้องคิดออกมาให้ได้มาก หลากหลาย แล้วนำเอาความคิดทั้งหมดมาพิจารณาเปรียบ เปรียบกันว่าความคิดใดเป็นความคิดที่ดีที่สุด และให้ประโยชน์คุ้มค่ามากที่สุด

3. ความยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึงความสามารถของบุคคลในการคิดหาคำตอบได้หลายประเภท หลายทิศทาง ความยืดหยุ่นมีความยืดหยุ่นทั้งความคิดและการกระทำ เป็นความสามารถในการปรับสภาพของความคิดในสถานการณ์ต่างๆ ได้ ความยืดหยุ่น แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

3.1 ความยืดหยุ่นที่เกิดขึ้นทันที (spontaneous flexibility) เป็นความสามารถที่จะพยายามคิดได้หลายอย่างอย่างอิสระ สามารถคิดได้หลายประเภท หลายอย่าง เช่น ประโยชน์ของภูมิปัญญาไทยมีอะไรบ้าง คนที่มีความยืดหยุ่นจะตอบได้หลายอย่าง แต่คนที่ไม่มีความยืดหยุ่นจะตอบได้เพียงอย่างเดียว หรือสองอย่างเท่านั้น

3.2 ความยืดหยุ่นด้านการดัดแปลง (adaptive flexibility) หมายถึงความสามารถในการดัดแปลง ความรู้ หรือประสบการณ์ให้เกิดประโยชน์หลายๆ ด้าน มีประโยชน์ในการแก้ปัญหา ผู้ที่มีความยืดหยุ่นจะคิดดัดแปลงไม่ซ้ำกัน

4. ความคิดละเอียดลออ (Elaboration) หมายถึง ความคิดในรายละเอียดเพื่อขยายความคิดหลัก หรือความคิดครั้งแรกให้ได้ความหมายสมบูรณ์ยิ่งขึ้น สามารถอธิบายให้เห็นภาพชัดเจน หรือเป็นแผนงานที่สมบูรณ์ขึ้น ความคิดละเอียดลออเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการสร้างผลงานที่มีความแปลกใหม่ให้สำเร็จ

นอกจากความคิดสร้างสรรค์จะประกอบด้วยสิ่งแปลกใหม่แล้ว แต่ความแปลกใหม่ ความใหม่ ความพิเศษนั้นจะต้องตระหนักถึงความสำเร็จอย่างสร้างสรรค์ด้วย ดังนั้นบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์จึงไม่เพียงแต่มีความคิดใหม่เท่านั้น แต่จะต้องพยายามคิดและประสานความคิดติดตามให้ตลอด หรือให้เกิดความสำเร็จด้วย

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2553) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ว่าประกอบด้วย

1. คิดจินตนาการ เป็นความคิดในสิ่งที่ยังไม่ได้เกิดขึ้น และอาจเป็นไปได้ยาก หรือเป็นไปได้เลย แต่อาจเกิดเป็นจริงขึ้นมาได้ หรืออย่างน้อยก็อาจเป็นพื้นฐานของการคิดเริ่มต้นในความคิดเพื่อสร้างผลงานต่างๆ ขึ้นมา ซึ่งจำเป็นต้องมีความคิดแบบอื่นๆ มาสานต่อความคิดจินตนาการ จึงจะนำไปสู่การค้นพบหรือสร้างสรรค์ผลงานใหม่ได้

2. คิดคล่องแคล่วหรือการคิดเร็ว เป็นการคิดที่มีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้า สามารถสังเกตเห็น รับรู้ และเข้าใจในสิ่งต่างๆ ได้เร็วที่สุด เป็นการหาคำตอบได้มากๆ ได้จำนวนความคิดเยอะๆ โดยใช้เวลาน้อยๆ

3. คิดกว้าง หรือ ความคิดหลากหลาย บางทีเรียกความยืดหยุ่น เป็นการคิดได้ไกล คิดได้หลายทิศทาง หลายแง่มุม หลายรูปแบบ ในคำถามเดียวสามารถมีคำตอบหลายอย่าง ซึ่งควรเน้นทั้งทางด้านปริมาณ และคุณภาพของความคิดจึงจะเป็นพื้นฐานในการได้ความคิดดีๆ มีคุณภาพออกมา

4. คิดริเริ่ม เป็นความสามารถในการค้นพบสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ เป็นความสามารถในการคิดที่ต่างจากคนอื่น ต่างจากธรรมดา ต่างจากที่เคยเป็น เป็นความคิดที่ไม่เคยมีใครคิดมาก่อน คนอื่นคิดไม่ถึง หรืออาจปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้แตกต่างไปจากของเดิม โดยสาระสำคัญของความคิดริเริ่ม มีดังนี้

- ความคิดริเริ่มเป็นความคิดแปลกๆ ใหม่ๆ ที่มาเติมเต็ม ซึ่งแตกต่างออกไปจากความคิดเดิมๆ อันจะนำไปสู่ความคิดใหม่ๆ สามารถขยายความคิดเดิมๆ ได้มากขึ้น จึงควรฝึกฝนให้คิดแปลกใหม่แตกต่างไปจากเดิม

- ลักษณะของคนคิดริเริ่ม ต้องเป็นคนที่เชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิดกล้าลอง กล้าแสดงออก ไม่หวาดกลัวต่อความล้มเหลวไม่แน่นอน เต็มใจที่จะเผชิญกับความคลุมเครือและไม่ชัดเจน

- ความคิดริเริ่มต้องมีการลงมือปฏิบัติงาน เพื่อสร้างผลงานออกมา โดยไม่สนใจว่างานนั้นจะดีหรือไม่ดี คำตอบนั้นจะถูกต้อหรือไม่ แต่สนใจที่จะสร้างผลงานออกมาตามความคิดจินตนาการ ความพึงพอใจ ความต้องการของตนเอง เป็นความคิดที่มีอิสระปราศจากสิ่งบังคับ

5. คิดละเอียดลออ หมายถึง การฝึกมองเห็นรายละเอียดของสิ่งต่างๆ เป็นความคิดในรายละเอียดที่นำมาเพิ่มเติมเสริมแต่งความคิดครั้งแรกให้ได้ความหมายสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งการต่อเติมเสริมแต่งและตัดสิ่งที่ไม่เหมาะสมไม่ถูกต้องออกไป เช่น ต่อเติมเส้นให้เป็นภาพ บรรยายภาพ ต่อเติมวงกลมเป็นภาพ ต่อเติมเรื่องราว ต่อเติมประโยค ต่อเติมคำกลอน มีสิ่งใดไม่เหมาะสม มีสิ่งใดควรตัดออกไป เป็นต้น

6. คิดสังเคราะห์ หมายถึง การรวม การผสมผสาน การนำเอาสิ่งเดิมๆ มาประยุกต์และมาผสมผสานให้เกิดสิ่งใหม่ขึ้น

7. คิดในทางสร้างสรรค์ หมายถึง การคิดในทางที่ดี ในทางที่เป็นไปได้ คิดในทางที่เป็นประโยชน์ ไม่ทำลายล้าง ผลของการคิดสร้างสรรค์ไม่เพียงต้องเป็นสิ่งแปลกใหม่ เท่านั้น แต่จะเป็นความคุ้มค่า เป็นประโยชน์และใช้งานได้

จากองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ข้างต้น สรุปได้ว่า บุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์นั้นจะมีความสามารถในการคิดได้หลายทิศทาง ซึ่งประกอบด้วย ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม ความคิดละเอียดลออ ความ คิดกว้าง รวมถึงการมีจินตนาการและสามารถสังเคราะห์ผสมผสานให้เกิดสิ่งใหม่ได้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้องค์ประกอบความคิดสร้างสรรค์ของกิลฟอร์ดในการสร้างแบบวัด โดยประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดลออ

1.5 กระบวนการคิดสร้างสรรค์

กระบวนการการคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทำงานของสมองอย่างเป็นขั้นเป็นตอน และแก้ปัญหาได้สำเร็จ ทอร์เรนซ์ (อาร์ พินช์มณี. 2546: 6-8; อ้างอิงจาก Torrance. 1965) ได้ให้คำอธิบายว่า เป็นกระบวนการของความรู้สึกไวต่อปัญหา หรือสิ่งที่บกพร่องขาดหายไป แล้วจึงรวบรวมความคิดตั้งเป็นสมมติฐานขึ้น ต่อจากนั้นก็ทำการรวบรวมข้อมูลต่างๆ เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งขึ้น ขึ้นต่อไปจึงเป็นการรายงานผลที่ได้รับจากการทดสอบสมมติฐาน เพื่อเป็นแนวคิดและแนวทางใหม่ต่อไป โดยเรียกกระบวนการลักษณะนี้ว่า กระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หรือ “The Creative Problem Solving Process” แบ่งออกได้เป็นขั้นๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การพบความจริง (Fact-Finding) เป็นการพิจารณาหาข้อมูลหรือคำตอบ ที่เกิดจากความรู้สึกกังวล สับสนวุ่นวายภายในจิตใจ

ขั้นที่ 2 การค้นพบปัญหา (Problem-Finding) เป็นกรู้และเข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้น

ขั้นที่ 3 การตั้งสมมติฐาน (Idea-Finding) รวบรวมข้อมูล ความคิดต่างๆ แล้วตั้งสมมติฐาน

ขั้นที่ 4 การค้นพบคำตอบ (Solution-Finding) พบคำตอบของปัญหาจากการทดสอบ

สมมติฐาน

ขั้นที่ 5 ยอมรับผลจากการค้นพบ (Acceptance-Finding) เป็นการยอมรับคำตอบจากการพิสูจน์เพื่อแก้ปัญหา

จากกระบวนการการคิดสร้างสรรค์ของทอร์เรนซ์ข้างต้น ประกอบด้วย การพบความจริง การค้นพบปัญหา การตั้งสมมติฐาน การค้นพบคำตอบ และการยอมรับผลจากการค้นพบ เมื่อบุคคลมีการฝึกกระบวนการดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอส่งผลให้บุคคลนั้นเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ได้

1.6 ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

วราภรณ์ รักวิจัย (2533: 161-162) มนุษย์ทุกคนมีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งมีมาตั้งแต่แรกเกิดและมีพัฒนาการไปตามธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเหมือนกับพัฒนาการโดยทั่วไป ทั้งนี้ยังได้ศึกษาถึงพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย โดยแบ่งตามอายุ ดังนี้

แรกเกิด – 2 ขวบ

เด็กเริ่มพัฒนาการจินตนาการในระยะปีแรก เด็กเริ่มถามชื่อสิ่งของต่างๆ กระตือรือร้นที่จะคิดสำรวจ โดยการสัมผัสชิมด้วยความอยากรู้อยากเห็น เด็กจะเรียนรู้ว่าส่งไหนทำได้ สิ่งไหนแตะต้องไม่ได้ ในระยะนี้เด็กควรจะได้รับกระตุ้นโดยการให้สิ่งเร้าโดยอาศัยเกมง่ายๆ ของเล่น บล็อก ตุ๊กตา ของเล่นที่ปลอดภัย ผู้ดูแลควรเอาใจใส่ในการเล่น ร่วมกับเด็ก พยายามพูด โดยการตั้งคำถามนำ

2 ขวบ – 4 ขวบ

เด็กจะเรียนรู้สิ่งต่างๆ จากประสบการณ์โดยตรงและจะถ่ายทอดประสบการณ์ที่รับรู้ โดยวิธีแสดงออกและทางจินตนาการ ในระยะนี้เด็กจะตื่นเต้นกับประสบการณ์ได้ง่าย ความสนใจมักจะมีในช่วงระยะเวลาสั้นๆ เด็กจะเริ่มรู้สึก เป็นตัวเองตัวเอง ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง แต่การเรียนรู้ใหม่อาจจะทำให้เด็กเกิดหวาดกลัว ดังนั้นควรมีการจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยให้เด็ก

4 ขวบ – 6 ขวบ

วัยนี้เป็นวัยที่มีจินตนาการดี แต่เด็กยังไม่มีการสังเกตเกี่ยวกับการจำกัดขอบเขตของจินตนาการ ในระยะนี้เด็กจะเรียนรู้จักการวางแผนเป็นครั้งแรก เด็กจะเริ่มสนุกสนานกับการวางแผนและการคาดคะเนในสิ่งที่เกิดขึ้นในการเล่นนั้น เด็กเริ่มเลียนแบบท่าท่างของผู้ใหญ่หรือผู้ใกล้ชิด มีความอยากรู้อยากเห็น เด็กพยายามค้นหาข้อเท็จจริงว่าผิดหรือถูก เริ่มตระหนักถึงความรู้สึกของผู้อื่นและเริ่มคิดถึงการกระทำของตนไปกระทบผู้อื่น ความเชื่อมั่นจะพัฒนาในระยะนี้

จะเห็นได้ว่าความคิดสร้างสรรค์นั้นสามารถเกิดขึ้นในบุคคลได้ตั้งแต่วัยเด็ก หากได้รับการฝึกฝน ส่งเสริมที่เหมาะสม ก็จะสามารถพัฒนาให้เป็นผู้ที่มีทักษะความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ได้

1.7 ลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

วราภรณ์ รักวิจัย (2529: 123) กล่าวว่าลักษณะความคิดสร้างสรรค์ เป็นลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกเด่นชัดไปในทางบวก ซึ่งแตกต่างกับเด็กที่มีพฤติกรรมปกติ ดังต่อไปนี้

1. เป็นคนอยากรู้อยากเห็นมีความสังเกตดี มีปฏิภิกิริยาโต้ตอบรวดเร็วต่อปัญหาหรือสิ่งเร้า
2. มีความสนใจและประหลาดใจในเหตุการณ์หรือสิ่งใหม่ๆ ในเรื่องที่ลึกลับ กว้างขวาง มีคำถามที่น่าสนใจ และพยายามจะหาเหตุผลว่าเพราะเหตุใด โดยใช้คำถามว่าทำไม
3. มีความสามารถในการคิดอย่างกว้างลึก และสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้รวดเร็ว และมีความรับรู้ไวต่อปัญหาต่างๆ สามารถใช้จิตใต้สำนึกและสามารถปรับปรุงเสริมแต่งความรู้นั้นให้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
4. รู้จักริเริ่มทำสิ่งที่แปลกใหม่ เป็นคนช่างคิดช่างฝัน ริเริ่มทำงานใหม่ๆ มีอารมณ์ขัน ชอบเดา ชอบทำงานที่ทำหาย และมีความคิดที่กว้างขวางและยืดหยุ่นได้
5. เป็นคนที่เป็นตัวของตัวเอง มีอุดมการณ์ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ไม่ชอบคล้อยตามความคิดของผู้อื่นง่ายๆ
6. ชอบเสี่ยงภัย ผจญภัย มีความกล้าที่จะผจญสิ่งใหม่ๆ ด้วยความมั่นใจ ไม่หวาดกลัว และมีความละเอียดลออและรอบคอบ
7. มีความสามารถแก้ไข ดัดแปลง หรือขบวนการต่างๆ เพื่อนำไปแก้ปัญหาได้สำเร็จ
8. ชอบมีอิสระเสรีภาพในเรื่องความคิด และการกระทำในการแสดงออก ไม่ชอบทำอะไรตามกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับ ชอบแสดงออกมากกว่าการเก็บกดและเป็นผู้ที่ตื่นตัวตลอดเวลา
9. มีความสามารถในการรู้จักใช้ภาษาและคำได้มากกว่า และรู้จักดัดแปลงความคิดให้เหมาะสม
10. รู้จักใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหาโดยธรรมชาติหรือสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว

11. ชอบคิดและตั้งสมมติฐานในการทำงานด้วยความพอใจของตน โดยไม่หวังผลตอบแทน หรือการยกย่องจากคนอื่น

12. ไม่แสดงความวิตกกังวลต่อความล้มเหลวต่อการกระทำที่บอกถึงความล้มเหลวและความสำเร็จจนเกินไป ไม่เคร่งเครียดในการทำงานมากเกินไป สามารถดัดแปลงแก้ไขวิธีการในการทำงานหรือในปัญหาที่พบได้อย่างเหมาะสม

13. เป็นบุคคลที่ชอบวิพากษ์วิจารณ์มาก มีลักษณะเป็นผู้นำ และเป็นผู้ที่มีลักษณะของคนที่มีแรงจูงใจมากที่สุด

อารี พันธุ์ณี (2546: 75-76) กล่าวว่า เด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์จะมีบุคลิกภาพประจำตนแตกต่างจากเด็กโดยทั่วๆ ไป พฤติกรรมของเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์มีดังนี้

1. อยากรู้อยากเห็น มีความกระหายใคร่รู้ อยู่เป็นนิจ
2. ชอบเสาะแสวงหา สำรวจ ศึกษา ค้นคว้า และทดลอง
3. ชอบซักถาม และถามคำถามแปลกๆ
4. ช่างสงสัย เป็นเด็กที่มีความรู้สึกแปลกประหลาดใจในสิ่งที่พบเห็นเสมอ
5. ช่างสังเกต มองเห็นลักษณะที่แปลก ผิดปกติ หรือช่องว่างที่ขาดหายไปได้ง่ายและเร็ว
6. ชอบแสดงออกมากกว่าจะเก็บกด ถ้าสงสัยสิ่งใดก็จะถามหรือพยายามหาคำตอบโดยไม่รังรอ
7. อารมณ์ขัน มองสิ่งต่างๆ ในแง่มุมที่แปลก และสร้างอารมณ์ขันอยู่เสมอ
8. มีสมาธิในสิ่งที่ตนสนใจ
9. สนุกสนานกับการใช้ความคิด
10. สนใจสิ่งต่างๆ อย่างกว้างขวาง
11. มีความเป็นตัวของตัวเอง

สรุปได้ว่า ลักษณะของผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์นั้นจะมีพฤติกรรมเด่นชัดจนสามารถสังเกตได้ ชัดเจน เช่น อยากรู้อยากเห็น ช่างสังเกต ช่างซักถาม ชอบแสวงหาความรู้ ริเริ่มสิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ เป็นต้น

1.8 การพัฒนาส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

ทอแรนซ์ (Praetor; et al. 2006; อ้างอิงจาก Torrance. 1966, 2001) ได้เสนอแนวทางการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์แก่นักเรียน ดังนี้

1. การส่งเสริมให้เด็กได้ใช้สื่อหรืออุปกรณ์การเรียนที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดจินตนาการ
2. ให้ข้อมูลหรือชี้แนะแนวทางที่ช่วยให้เด็กได้ใช้ความคิดของตนเอง
3. ปล่อยให้เด็กได้คิดตามจินตนาการของเขา ไม่ควรปิดกั้น
4. ส่งเสริมให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นและชื่นชมเมื่อเขามีความคิดเห็นที่แปลกใหม่

5. รับฟังในความคิดเห็นที่แปลกใหม่ของเด็ก
6. ยอมรับในการตัดสินใจของเด็กถึงแม้จะมีความแตกต่างจากตนเอง
7. ให้คำชมเชยมากกว่าที่จะตำหนิในความคิดหรือการตัดสินใจของเด็ก
8. ให้คำแนะนำและความสำคัญต่อผลงานแปลกใหม่ที่เด็กสร้างขึ้น

นอกจากนี้ Caroline Sharp (2004: 8) ยังเสนอแนวทางแก่ครูและนักการศึกษาในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ดังนี้

1. ใช้คำถามปลายเปิดกับเด็กและสนับสนุนให้เด็กได้ตอบคำถามอย่างสร้างสรรค์
2. อุดหนุนและรับฟังในคำตอบที่ไม่ชัดเจนหรือกำกวม
3. เป็นแบบอย่างในการคิดและแสดงออกอย่างสร้างสรรค์
4. ส่งเสริมหรือสนับสนุนให้เด็กได้ค้นคว้าทดลองสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง
5. ให้คำชมเชยต่อคำตอบหรือความคิดแปลกใหม่ของเด็ก

ทั้งนี้ สุคนธ์ สินธพานนท์ (2552) ได้เสนอแนวทางการส่งเสริม ความคิดสร้างสรรค์แก่นักเรียน ทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนี้

1. จัดบรรยากาศในห้องเรียนให้นักเรียนรู้สึกเป็นอิสระ ไม่ถูกควบคุมด้วยระเบียบวินัย นักเรียนสามารถแสดงความคิดใหม่ๆ แปลกๆ ของตนเอง เมื่อนักเรียนมีอิสระในการคิด การตัดสินใจ ย่อมทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

2. ส่งเสริมให้นักเรียนถาม และให้ความสนใจต่อคำถามแปลกๆ ของนักเรียน ด้วยการตอบคำถามอย่างมีชีวิตชีวา ครูไม่เน้นคำตอบที่ถูกต้องเพียงอย่างเดียว เพราะในการแก้ปัญหาหนึ่ง แม้นักเรียนจะใช้วิธีเดาบ้างก็ควรยอมรับ และควรกระตุ้นให้นักเรียนได้วิเคราะห์ ค้นหา และพิสูจน์คำตอบ โดยการใช้วิธีชี้แนะให้นักเรียนหาคำตอบจากแหล่งต่างๆ เพื่อหาข้อมูลสำหรับการคิดวิเคราะห์ซึ่งจะนำไปสู่การคิดสร้างสรรค์

3. ส่งเสริมให้นักเรียนตอบคำถามชนิดปลายเปิดที่มีความหมาย ไม่มีคำตอบที่แน่นอนตายตัว คำถามลักษณะนี้จะสนับสนุนให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้ หาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ มากขึ้น

4. สนับสนุนให้นักเรียนเรียนรู้มากขึ้น โดยให้ข้อมูลข่าวสารที่จะกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจที่จะเรียนรู้เพิ่มขึ้นด้วยตนเอง ชื่นชมนักเรียนที่พยายามเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการให้กำลังใจแก่นักเรียนและเป็นส่วนผลักดันให้นักเรียนริเริ่มในกิจกรรม รมการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระ และคิดหาวิธีการแปลกใหม่ที่จะทำให้บรรลุผลการเรียนรู้ตามเป้าหมาย

5. ส่งเสริมให้นักเรียนใช้จินตนาการของตนเองและยกย่องชมเชยเมื่อนักเรียนมีจินตนาการที่แปลกกว่าผู้อื่น ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงการมีความริเริ่มสร้างสรรค์ หรือชื่นชมผลงานของนักเรียนที่มีการพัฒนาชิ้นงานที่แปลกใหม่และเป็นประโยชน์ต่อสังคม

6. ส่งเสริมกระบวนการคิดสร้างสรรค์ โดยยั่วยุให้นักเรียนหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล ในรูปแบบที่แปลกใหม่จากเดิม ส่งเสริมให้คิดวิธีแก้ปัญหาใหม่ๆ และมีความกล้าเสี่ยงทางสติปัญญา

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2553) ได้สรุปการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ดังนี้

1. เปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกและตัดสินใจในสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง
2. ผู้ใหญ่ต้องไว้วางใจและยอมรับการตัดสินใจของเด็ก ให้เด็กดูแลรับผิดชอบสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง
3. สนับสนุนให้กำลังใจเด็กทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ไม่ควรเข้าไปทำให้อึดหรือช่วยเหลือทุกอย่าง ควรเสนอแนะและให้กำลังใจเด็กเมื่อทำผิดพลาดหรือไม่ประสบความสำเร็จ
4. ยกย่อง ชมเชยเด็กเสมอ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง เมื่อเด็กพบความสำเร็จ พยายามจัดกิจกรรมที่ง่ายขึ้นเพื่อให้เด็กประสบความสำเร็จ
5. เมื่อเด็กเกิดคำถาม หรือพบข้อสงสัย จะส่งเสริมให้เด็กค้นพบแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง และแก้ปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเอง พอมากอยให้กำลังใจและสนับสนุน
6. สนับสนุนให้เด็กค้นพบและแสวงหาคำตอบในสิ่งที่ตนเองต้องการและสนใจ เพื่อหาทางเลือกใหม่ๆ ผู้ใหญ่ควรจัดประสบการณ์ให้เด็กอย่างหลากหลาย เพื่อค้นหาความสามารถพิเศษที่ซ่อนอยู่ในตัวของเด็ก อันจะพัฒนาให้เขาไปสู่ศักยภาพสูงสุดตามความต้องการและความสนใจ
7. ฝึกฝนให้เด็กทำงาน สร้างผลงาน หาประสบการณ์จากการทำงาน เพื่อช่วยสร้างทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน และสร้างผลงาน
8. กระตุ้นให้เด็กกระตือรือร้น กระฉับกระเฉง ด้วยวิธีการอย่างหลากหลาย และจัดความเนือยชา เกียรติยศของเด็กร

จากแนวทางการพัฒนาส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ที่กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ในบุคคลทุกเพศทุกวัย โดยการฝึกฝน อบรม การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา ซึ่งในการพัฒนาส่งเสริมการคิดเชิงสร้างสรรค์ในวัยเด็กนั้นควรได้รับความร่วมมือทั้งจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ หรือผู้ที่อยู่ใกล้ชิด เช่น การจัดกิจกรรมที่ยั่วและท้าทายความสามารถ ให้เด็กได้ใช้ความคิดในการค้นคว้าหาคำตอบอย่างอิสระ และให้กำลังใจหรือชื่นชมในผลงานที่เด็กทำ

1.9 ประโยชน์ของความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

สุคนธ์ สนิทรพานนท์ (2552) กล่าวถึงประโยชน์ของความคิดสร้างสรรค์ว่ามีประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม ดังนี้

ประโยชน์ต่อตนเอง

1. เป็นการผ่อนคลายอารมณ์ ลดความเครียด ความซับซ้อนใจ ความก้าวร้าว เพราะได้แสดงออกอย่างอิสระทั้งด้านความคิดและการปฏิบัติ
2. มีความสนุก ความสุข ความเพลิดเพลิน และความภูมิใจในการได้คิด ได้ทำงาน หรือผลิตชิ้นงานที่แปลกใหม่จากความสามารถของตนจนประสบความสำเร็จ

3. สร้างนิสัยในการทำงานที่ดี ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์จะเป็นผู้ที่มีความพยายาม ไม่ท้อถอย มีความอดทน ขวนขวายในการสร้างสรรค์ตนเองและสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในลักษณะที่เหมาะสม

ประโยชน์ต่อสังคม

1. ทำให้การดำเนินชีวิตของตนเองมีความสะดวกสบายมากขึ้น เพราะมีผลงานสร้างสรรค์ของมนุษย์อยู่ตลอดเวลา มีสิ่งประดิษฐ์อันเกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ เช่น รถยนต์ เครื่องบิน เครื่องจักร รถแทรกเตอร์ เครื่องพิมพ์ เครื่องเก็บผลไม้ โทรศัพท์ โทรศัพท์มือถือ ฯลฯ

2. มีคุณภาพชีวิตที่ดี จากการค้นพบในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้ได้ผลผลิตสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการมีชีวิตอยู่ เช่น ด้านการแพทย์ การศึกษา การเกษตร ด้านโภชนาการ การดูแลสุขภาพอนามัย ฯลฯ

3. ทำให้สังคมมีความเจริญก้าวหน้าในด้านต่างๆ อาทิ ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองการปกครอง ด้านสังคมและวัฒนธรรม ฯลฯ ความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์จะช่วยให้การดำเนินกิจการในด้านต่างๆ ดังกล่าวเป็นไปได้ในทางที่เป็นประโยชน์

ประโยชน์ของความคิดสร้างสรรค์นั้น มีทั้งต่อตัวบุคคลและต่อสังคม ในทางที่จะทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกล้นหลาม ลดความเครียด มีความสนุกสนาน ส่งผลให้มีการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อพัฒนาสังคมให้มีความเจริญก้าวหน้าต่อไป

1.10 การวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

วินิจ เกตุขำ (2515) สร้างแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ โดยการพัฒนาจากแบบทดสอบของ ไสว เลี่ยมแก้ว และ ประสิทธิ์ บัวคลี่ ซึ่งสร้างขึ้นตามแนวคิดของวอลลาซ และ โคแกน (Wallach and Kogan) แบ่งแบบทดสอบออกเป็น 4 ตอน คือ ก) ประโยชน์ของสิ่งของ (Alternate Uses) ข) ความเหมือนกัน (Similarities) ค) ความหมายของภาพ (Pattern Meaning) และ ง) ความหมายของเส้น (Line Meaning) การตรวจให้คะแนนจะให้คะแนน 2 ชนิด คือ คะแนนจำนวน และคะแนนอัตลักษณ์

พูนสุข เวชวิฐาน (2528), เจษฎา ศุภางคเสน (2530: 47-50) วัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็ก โดยใช้แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ โดยอาศัยรูปแบบภาพเป็นสื่อ แบบ ก (Thinking Creatively With Picture Form A.) ของทอแรนซ์ (Torrance E. paul) ซึ่ง อาร์ รังสินันท์ ได้นำมาดัดแปลงเป็นภาษาไทยเมื่อปี พ.ศ. 2551 ลักษณะแบบทดสอบประกอบด้วย แบบทดสอบ 3 ชุดกิจกรรม คือ การวาดภาพ (Picture Construction) การต่อเติมภาพให้สมบูรณ์ (Picture Completion) และการใช้เส้นคู่ขนาน (Parallel Line) ซึ่งใช้เวลาในการทำแบบทดสอบทั้ง 3 กิจกรรมต่อเนื่องกันกิจกรรมละ 10 นาที เกณฑ์การให้คะแนนจะใช้เกณฑ์ของทอแรนซ์ทั้งหมด ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว และความคิดละเอียดลออ

ผาสุข ปิ่นแก้ว (2552) วัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์โดยใช้แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของ Jellen and Urban (1986) เป็นแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์จากผลการวาดภาพ หรือ แบบทดสอบที่ซีที-ดีพี (Test for Creative Thinking-Drawing Production—TCT-DP)

สำรวล สันฐุมิตร (2551) สร้างแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ตามองค์ประกอบความคิดสร้างสรรค์ของกิลฟอร์ด คือ ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดลออ จำนวนคำถามละ 6 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88, 0.62, 0.66 และ 0.78 ตามลำดับ

กรุณา เสนฤทธิ์, อรัญ ชูกระเดื่อง และประจัญ จันเติบ (2553) สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถการคิดสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 3 ฉบับ ตามทฤษฎีของกิลฟอร์ด มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาระหว่าง 0.80-1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้านความคิดคล่อง อยู่ระหว่าง 0.790-0.907 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.63 ด้านความยืดหยุ่น อยู่ระหว่าง 0.463-0.763 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.828 และด้านความคิดริเริ่ม อยู่ระหว่าง 0.390-0.763 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.841 โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.88

ในการวัดความคิดสร้างสรรค์นั้น พบว่า มีผู้นำแนวคิดของนักคิดหลายท่านมาสร้างแบบวัด และแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ ซึ่งในการวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ตามองค์ประกอบความคิดสร้างสรรค์ของกิลฟอร์ด โดยแบบวัดมีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า (Rating scale) 6 ระดับ ตั้งแต่ มากที่สุด มาก ค่อนข้างมาก ค่อนข้างน้อย น้อย และน้อยที่สุด ผู้ที่ได้คะแนนมากกว่าแสดงว่ามีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่า

ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครองเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายอย่าง ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาตัวแปร การอบรมเลี้ยงดู ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

2. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง

2.1 การอบรมเลี้ยงดู

การอบรมเลี้ยงดูมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางรากฐานของชีวิตให้เจริญเติบโตเป็นประชากรที่มีคุณภาพสมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อเป็นตัวแทนของผู้นำประเทศชาติให้พัฒนาเจริญก้าวหน้า (รติชน พีรยศ. 2545: 33) คุณภาพและประสิทธิภาพของมนุษย์นั้นขึ้นอยู่กับพัฒนาการของแต่ละคนตามวัยต่างๆ โดยเฉพาะบุคคลในวัยทำงานนั้นจะมีคุณภาพและประสิทธิภาพเท่าใดก็ขึ้นอยู่กับการศึกษา การฝึกฝน และประสบการณ์ที่ต่อเนื่องกัน ตั้งแต่แรกเกิดถึงวัยปัจจุบัน การเรียนรู้ครั้งแรกของมนุษย์จึงขึ้นอยู่กับเลี้ยงดูของพ่อแม่ โดยที่ถือว่าพ่อแม่คือครูคนแรกของลูก เด็กที่มีความแตกต่างกันเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างกัน (วรารักษ์ รักรวิชัย. 2533: 18-19) ซึ่งได้มีผู้ที่ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูไว้ ดังนี้

2.1.1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู

ดวงเดือน พันธุมนาวิน , อรพินทร์ ชุชม และงามตา วณิชทานนท์ (2528: 3) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูไว้ว่า หมายถึง การที่ผู้ใกล้ชิดเด็กมีการติดต่อเกี่ยวข้องกับเด็กทั้งทางด้านคำพูด และการกระทำ ซึ่งเป็นการสื่อความหมายต่อเด็กทั้งทางด้านความรู้สึก และอารมณ์ของผู้กระทำ ตลอดจนเป็นหนทางให้ผู้เลี้ยงดูตนด้วย

รัตนวดี รอดภิรมย์ (2533: 24) ให้ความหมายว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อดูกโดยการให้คำแนะนำสั่งสอน ดูแลให้ความช่วยเหลือ ค้ำครอง ให้ความรักความอบอุ่น และตอบสนองความต้องการทางกายและใจ เพื่อให้เด็กได้มีชีวิตอยู่และเจริญเติบโตเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตามความมุ่งหวัง

ทัศนาศ ทอภักดี (2539: 6) การอบรมเลี้ยงดูหมายถึง ผู้ที่ใกล้ชิดเด็กมีการติดต่อเกี่ยวข้องกับเด็กทั้งด้านคำพูดและการกระทำ ซึ่งเป็นการสื่อความหมายต่อเด็ก ทั้งด้านความรู้สึกและอารมณ์ของผู้กระทำ

สุรภี วงศ์ไพบูลย์ (2542: 12) ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูว่า การอบรมเลี้ยงดูเป็นความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และผู้ปกครองกับเด็กตั้งแต่แรกเกิดและเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามหน้าที่ของพ่อแม่ผู้ปกครองที่ได้นั้นนอกจากจะให้การอบรมเลี้ยงดูแล้วต้องให้ความรักความเอาใจใส่ จัดประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมที่จะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้และพัฒนาทุกๆ ด้าน

รติชน พริยสัท (2543: 61) สรุปว่าการอบรมเลี้ยงดูหมายถึง การแนะนำสั่งสอน เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก การเลี้ยงดูส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม และปัญญา

อำไพพรรณ ปัญญาโรจน์ (2545: 16) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูหมายถึง การแนะนำสั่งสอนให้เด็กเป็นคนดี มีพัฒนาการแบบองค์รวม คือ มีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปพร้อมๆ กัน เหมาะสมตามเพศและวัย มีสุขภาพแข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ

สุรางค์ จันทน์เอม (2529: 89) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูเป็นกระบวนการที่บุคคลต้องพบตั้งแต่เกิดจนตลอดชีวิต เป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาชีวิต และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของทุกๆ ชีวิต การอบรมเลี้ยงดูช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้ระเบียบต่าง ๆ ในสังคม สร้างสรรค์พฤติกรรมของบุคคล ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลภายใต้ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของสังคม

สันทน์หทัย วิทยารังษีพงษ์ (2550: 60) สรุปว่าการอบรมเลี้ยงดู เป็นกระบวนการที่ได้รับการปลูกฝังจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก เป็นการพัฒนาทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม บุคลิกภาพ เป็นกระบวนการที่ดี หนึ่งตลอดชีวิต โดยผ่านการเลี้ยงดูทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งจะส่งผลถึงพฤติกรรมของเด็กทั้งในปัจจุบันและอนาคต

โดยสรุปแล้วการอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่พ่อแม่ผู้ปกครองมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กตั้งแต่แรกเกิดและต่อเนื่องตลอดชีวิต ทั้งทางวาจาและการกระทำ ทั้งทางตรงและทางอ้อม การอบรมเลี้ยงดูนอกจากจะเป็นการให้ความรักความอบอุ่น ความเอาใจใส่แล้ว ยังรวมถึงการจัดประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมที่จะช่วยให้เด็กได้เกิดการพัฒนาในทุกๆ ด้าน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาชีวิตของเด็กให้เจริญเติบโตเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

2.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู กับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง

วินิจ เกตุขำ (2515) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่กับความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้น ม.ศ.3 จังหวัดสุโขทัย โดยแบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 3 แบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ และการอบรมเลี้ยงดูแบบเรียกร้องเอาจากเด็ก พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมีความสัมพันธ์ทางลบกับความคิดสร้างสรรค์ คือเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อยจะมีระดับความคิดสร้างสรรค์มากกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมาก ทั้งนี้ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์กับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบอื่น

ถัน แพรเพชร (2517) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูเด็กกับความคิดสร้างสรรค์และความเกรงใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนชายและหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนชายและหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งและแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป

พูนสุข เวชวิฐาน (2528) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของมารดากับความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบพึ่งตนเองกับความคิดสร้างสรรค์ แต่ไม่พบความสัมพันธ์ในการอบรมเลี้ยงดูแบบยับยั้งการพึ่งตนเอง

พรทิพย์ อินทหนู (2529) เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเสมอภาคในครอบครัวและแบบใช้เหตุผล มีความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน แบบยอมตามใจบุตร แบบปล่อย ปล่อยละเลย และแบบทอดทิ้งปฏิเสธ

พรเพ็ญ ชัยมงคล (2537) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ลักษณะความเป็นผู้นำ และอัตมโนทัศน์กับความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความคิดคล่องแคล่ว ด้านความคิดยืดหยุ่น และด้านความคิดริเริ่ม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ลักษณะความเป็นผู้นำ และอัตมโนทัศน์ ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปล่อยละเลย และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

ดวงฤทัย น้อยพรม (2552) ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้อิสระมีผลต่อความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

ผาสุข ปิ่นแก้ว (2552) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวกับความคิดสร้างสรรค์ของเด็กวัยก่อนเรียนของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนเทศบาล 4 วัดศรีบัวบาน และผู้เลี้ยงดูนักเรียน จำนวน 48 คน พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความคิดสร้างสรรค์ระดับต่ำ พ่อแม่และผู้เลี้ยงดูเด็กส่วนมากอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบปล่อยตามใจเด็กในระดับมาก และใช้แบบเข้มงวดกวดขันในระดับปานกลาง การอบรมเลี้ยงดูเด็กแบบประชาธิปไตยและแบบปล่อยตามใจเด็กไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์ของเด็กวัยก่อนเรียน แต่แบบเข้มงวดกวดขันมีความสัมพันธ์ทางลบกับความคิดสร้างสรรค์ของเด็กวัยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยข้างต้นพบ ว่า การอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์ กับความคิดสร้างสรรค์ ทั้งทางบวกและทางลบ ผู้วิจัยจึงเลือกเป็นตัวแปรหนึ่งในการวิจัยครั้งนี้

2.1.3 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู

สำหรับการวัดอบรมเลี้ยงดูวงเดือน พันธุมนาวิ นอร์พินท์ ชูชม และงามตา วณิชานนท์ (2528: 4-12) ได้สร้างแบบวัดการอบรมเลี้ยงดู ที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ คือ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” โดยแบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 5 แบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง การที่บิดามารดาปฏิบัติต่อเด็กด้วยการแสดงความรักใคร่ เอาใจใส่ทุกซอกซอกของเด็กมาก การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้เป็นการให้ในสิ่งที่ต้องการ เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ เด็กจะได้ความสำคัญต่อบิดามารดา ยอมรับการอบรมสั่งสอนต่าง ๆ

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การที่บิดามารดาได้อธิบายเหตุผลแก่เด็กในขณะที่ส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของเด็ก มีการให้รางวัลและลงโทษอย่างเหมาะสมกับการกระทำของเด็กมากกว่าปฏิบัติต่อเด็กตามอารมณ์ ช่วยให้เด็กรู้สึกว่าการกระทำหรือไม่ควรทำ

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต หมายถึง การที่บิดามารดาใช้วิธีการลงโทษทางกายหรือทางจิตกับเด็ก การลงโทษทางกายจะเป็นวิธีการปรับพฤติกรรมที่บิดามารดาใช้อย่างจงใจ ใช่มากหรือบ่อยกว่าการให้รางวัล การลงโทษทางกายมีประโยชน์น้อย ยับยั้งพฤติกรรมได้ชั่วคราว ทำให้เด็กก้าวร้าว ซอbringungแห่งผู้อื่น ส่วนการลงโทษทางจิตจะช่วยส่งเสริมจริยธรรมของเด็ก

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึง การที่บิดามารดาออกคำสั่งและควบคุมการกระทำของเด็ก ให้เด็กกระทำตามและผู้ใหญ่คอยตรวจตราว่าเด็กทำตามที่ต้องการหรือไม่ และจะลงโทษเมื่อเด็กไม่ทำตามในสิ่งที่ตนต้องการ

5. การอบรมเลี้ยงดูให้พึ่งตนเองเร็ว หมายถึง การที่บิดามารดาเปิดโอกาสให้เด็กทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ภายใต้การแนะนำและฝึกฝนจากบิดามารดาและผู้เลี้ยงดู ช่วยให้เด็กช่วยเหลือตนเองเร็วและไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นมากและนานเกินไป

ในแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบมีข้อคำถาม 10 ข้อ และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .70, .63, .59, .72 และ .57 ตามลำดับ

นันทา แทนธานี (2534: 67-70) สร้างแบบวัดการอบรมเลี้ยงดู ในเด็กก่อนวัยเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นประโยคประกอบด้วยมาตราส่วนประมาณค่า 5 หน่วย จากพฤติกรรมที่บิดามารดาปฏิบัติจาก ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติบ่อยครั้ง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ปฏิบัติน้อยครั้ง หรือไม่เคยปฏิบัติเลย โดยแบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 4 ด้าน คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการสติปัญญา และการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการจริยธรรม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .7681 เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่ามีความเชื่อมั่นเท่ากับ .7077, .6253, .9006 และ .6400 ตามลำดับ

ดวงฤทัย น้อยพรม (2552: 48-49) สร้างแบบวัดการอบรมเลี้ยงดู ในเด็กมัธยมศึกษา ปีที่ 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 40 ข้อ ประกอบด้วยการอบรมเลี้ยงดูแบบให้อิสระและการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ผู้ที่ได้คะแนนมากแสดงว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้อิสระมาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนน้อยแสดงว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดมาก การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูของดวงเดือน พันธุมนาวิณ , อรพินทร์ ชูชม และงามตา วณิชานนท์ (2528) มาปรับปรุงให้เหมาะสมกับงานวิจัย

2.2 ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์

2.2.1 ความหมายของความคาดหวัง

ความคาดหวังเป็นการประเมินคุณค่าของบุคคลหรือตนเองด้านจิตสำนึกหรือจิตใต้สำนึก และใช้ความคาดหวังนั้นมาเป็นแนวทางในการกำหนดพฤติกรรมที่จะมีต่อบุคคลที่ตนคาดหวังหรือต่อตนเองในลักษณะที่ตนคิดว่าถูกต้อง (นันทนา จันทรรัตน์ . 2545: 7; อ้างอิงจาก Finn. 1962: 390) ความคาดหวังเป็นความรู้สึก ความคิดเห็น การรับรู้ การตีความ หรือการคาดการณ์ต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่ยังไม่เกิดขึ้นของบุคคลอื่น ที่คาดหวังในบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน โดยคาดหวังหรือต้องการให้บุคคลนั้นประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ตนต้องการหรือคาดหวัง เอาไว้ (ชัชฎุกร พรภาณุวิชญ์ . 2540: 6) และความคาดหวังเป็นแรงจูงใจที่กำหนดความเป็นไปในอนาคตของบุคคลซึ่งการคาดหวังขึ้นอยู่กับประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมของตนเป็นสำคัญ (สรายุทธ เพ็ชรชีก . 2553: 32)

ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่าความคาดหวังของผู้ปกครอง ต่อความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น การรับรู้ ตีความ หรือคาดการณ์ คาดหวัง ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมของผู้ปกครองต่อความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็ก

2.2.2 ประเภทของความคาดหวัง

เฮอร์ลอค (นันทนา จันท์พันธ์. 2545: 9; อ้างอิงจาก Hurlock. 1974: 272) แบ่งประเภทของความคาดหวังออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ความคาดหวังในทางบวก (positive) กับทางลบ (negative) ความคาดหวังชนิดนี้มุ่งไปที่ความสำเร็จ ถ้าผลเป็นไปในทางบวกจะพอใจ คิดว่าตนเองประสบความสำเร็จ จึงคิดว่าน่าจะปรับปรุงสภาพในปัจจุบันให้ดีขึ้น แต่ถ้าความคาดหวังเป็นไปในทางลบบุคคลจะมุ่งรักษาสภาพปัจจุบันเท่านั้น บุคคลส่วนมากมีความคาดหวังในทางบวกเพราะทำให้เกิดความพอใจมากกว่า และยังมีความรู้สึกว่าตัวเองสำคัญอันเนื่องมาจากความสำเร็จของตน

2. ความคาดหวังในทันที (immediate) กับห่างไกล (remote) ความคาดหวังในทันทีทันใดส่วนใหญ่เกิดจากความประสงค์ของบุคคลในชั่วขณะ เกิดจากการประสบความสำเร็จหลังจากการล้มเหลวในอดีตที่ผ่านมา และเกิดจากความกดดันในสังคมที่มีต่อบุคคลนั้นในขณะที่เขากำลังสร้างความคาดหวัง ส่วนความคาดหวังที่ห่างไกลนั้นมาจากองค์ประกอบเดียวกับความคาดหวังในทันทีทันใด รวมทั้งความสนใจ เจตคติ ความกดดันทางวัฒนธรรมและความสำเร็จ

3. ความคาดหวังที่เป็นจริง (realistic) กับไม่เป็นจริง (unrealistic) ความคาดหวังที่เป็นจริงจะพิจารณาจากสัมฤทธิ์ผลในจุดมุ่งหมายที่วางไว้สำหรับตนเอง แต่ในบางครั้งความคาดหวังอาจไม่เป็นจริงเพราะบุคคลมีปริมาณของความคาดหวังมากกว่าความสามารถที่เป็นจริงของตนเอง หรือบางครั้งอาจเกิดจากจินตนาการที่ไม่สามารถควบคุมได้ จากสื่อสารมวลชน จากความเชื่อที่ยึดถือกันมาเป็นประเพณี และการปล่อยปละละเลยอันเนื่องมาจากความไม่มีประสบการณ์

สรุปได้ว่าความคาดหวังมีทั้งที่เป็นความคาดหวังทางบวก ทางลบ เกิดขึ้นทันที และห่างไกล ตลอดจนเป็นจริงและไม่เป็นจริง ซึ่งหากความคาดหวังนั้นเกิดขึ้นจริงก็จะทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ แต่หากความคาดหวังไม่เกิดขึ้นบุคคลก็จะรู้สึกไม่พึงพอใจ รู้สึกผิด และละอาย

2.2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ระหว่างความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์กับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง

สกันท์ วิแก้วมรกต (2548) ศึกษาความคาดหวังในการเรียนกับความวิตกกังวลในการเรียนและการเผชิญปัญหาของนิสิตชั้นปี 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พบว่า นิสิตที่มีความคาดหวังในการเรียนสูงกว่าระดับปกติมีความวิตกกังวลในการเรียนสูงกว่านิสิตที่มีความคาดหวังในการเรียนระดับปกติ และนิสิตที่มีผู้ปกครองมีความคาดหวังในการเรียนสูงกว่าระดับปกติมีความวิตกกังวลในการเรียนสูงกว่านิสิตที่มีผู้ปกครองมีความวิตกกังวลในระดับปกติ

ฉัฐวิทย์ สิทธิศิริอรุณ (2548: 64-65) ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลของการเรียนรู้นำด้วยตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า สภาพแวดล้อมในครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย การส่งเสริมการเรียนรู้อันของผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนิตกับสมาชิกในครอบครัว และความคาดหวังของผู้ปกครอง เป็นสาเหตุที่ทำให้นิตมีการเรียนรู้นำด้วยตนเอง เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้อันนำด้วยตนเอง

นอกจากนี้ สรายุทธ เพ็ชรซีก (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยทางครอบครัวที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรณีศึกษาโรงเรียนมีนประสาธวิทยา เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร พบว่า ความคาดหวังของบิดามารดาต่อการศึกษาของบุตรไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากงานวิจัยข้างต้น พบความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของผู้ปกครองกับตัวแปรต่างๆ ทั้งความวิตกกังวลในการเรียน และการเรียนรู้อัตโนมัติตนเอง ทั้งนี้งานวิจัยเหล่านั้นศึกษาในเด็กมัธยมศึกษาและระดับมหาวิทยาลัย แต่ยังไม่พบการศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็ก โดยตรง ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาตัวแปรความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์ในงานวิจัยครั้งนี้

2.2.4 แบบวัดความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์

มีผู้สร้างแบบวัดเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครอง ไว้ดังนี้

ฉัฐวิณี สิทธิศิริอรุณ (2548) สร้างแบบวัดความคาดหวังของผู้ปกครอง มีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 6 ระดับ คือ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” การแปลความความผู้ที่ได้คะแนนมากกว่าแสดงว่ามีความคาดหวังของผู้ปกครองสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8874

สัทนัท วิแก้วมรกต (2548) สร้างแบบวัดความคาดหวังในการเรียน จำนวน 30 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยข้อความและมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียวจาก “ไม่จริงเลย” ถึง “จริงที่สุด” ซึ่งแบ่งเป็นแบบวัดความคาดหวังในการเรียนของนิสิต และแบบวัดความคาดหวังในการเรียนของผู้ปกครอง อย่างละ 15 ข้อ การแปลความหมายสำหรับแบบวัดความคาดหวังในการเรียนของนิสิต ผู้ที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงแสดงว่าอยู่ในกลุ่มที่มีความคาดหวังในการเรียนสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำ สำหรับแบบวัดความคาดหวังในการเรียนของผู้ปกครอง ผู้ที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงแสดงว่าผู้ปกครองมีความคาดหวังในการเรียนสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ โดยมีค่าความเชื่อมั่นในแบบวัดความคาดหวังในการเรียนของนิสิตเท่ากับ .70 ส่วนแบบวัดความคาดหวังในการเรียนของผู้ปกครองมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .86

สรายุทธ เพ็ชรซีก (2553) สร้างแบบวัดความคาดหวังของบิดามารดา หรือผู้ปกครองต่อการศึกษาของบุตร เป็นแบบวัดที่มีลักษณะมาตราประเมินรวมค่า (Summated Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยที่สุด จำนวน 9 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .791

ส่วนในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้แบบวัดความคาดหวังของผู้ปกครอง ของ ฉัฐวิณี สิทธิศิริอรุณ (2548) มาปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทของงานวิจัย

2.3 สภาพแวดล้อมในโรงเรียน

การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและมีคุณค่าจะช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงและเกิดการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลรอบข้าง นอกจากนั้นยังช่วยให้เด็กได้ค้นคว้า ทดลอง สังเกต หาเหตุผล แก้ปัญหา และขยายประสบการณ์ได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งประสบการณ์ต่างๆ ดังกล่าวถือเป็นพื้นฐานในการเสริมสร้างพัฒนาการของเด็ก (นภเนตร ธรรมบวร. 2549: 170)

2.3.1 ความหมายของสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 13-14) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมในโรงเรียนหมายถึง ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงาม ร่มรื่นเป็นระเบียบและมีบรรยากาศดี
2. สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ปลอดภัย
3. สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่มีวัสดุอุปกรณ์เสริมสร้างพัฒนาการและเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย
4. สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่มีสิ่งยั่วยุให้เกิดการเรียนรู้
5. สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ไม่มีมลภาวะลดลง

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู(2543: 38) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง สภาพที่บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและสามารถใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้นอกห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุพล อนามัย (2549: 29-30) ให้ความหมายว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง องค์ประกอบต่างๆ ภายในโรงเรียนที่ จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุกๆ ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงาม ร่มรื่น เป็นระเบียบและมีบรรยากาศดี มีความปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์เสริมสร้างพัฒนาการและเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย มีสิ่งยั่วยุให้เกิดการเรียนรู้ และไม่มีมลภาวะ

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง องค์ประกอบต่างๆ ภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีความร่มรื่นปลอดภัย มีอุปกรณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ ไม่มีมลภาวะ และสามารถใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้นอกห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.2 องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2543: 44) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ดังนี้

- 1) ครูผู้สอน ที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดความพร้อมในการเรียน โดยเฉพาะครูสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีบุคลิกภาพดี มีใจรักและเมตตาเด็ก อ่อนโยน นุ่มนวล ยิ้มแย้มแจ่มใส พุดจาไพเราะ อ่อนหวาน เอาใจใส่เด็ก มีเทคนิคการสอนที่น่าสนใจ จะช่วยให้เด็กสนใจอยากรู้ อยากเห็นในสิ่งที่ครูจะสอน

2) บทเรียน การจัดแผนประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย จะต้องสอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน บทเรียนที่ยากเกินความสามารถหรือความเข้าใจของเด็กจะทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่าย ไม่สนใจที่จะเรียนรู้

3) วิธีสอน จะต้องใช้วิธีสอนที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ครูต้องใช้เทคนิค วิธีสอนหลาย ๆ วิธี เพื่อให้เหมาะสมกับบทเรียน มีกิจกรรมและสื่อการสอนที่น่าสนใจ อันจะช่วยกระตุ้นความสนใจและความกระตือรือร้นของผู้เรียน

4) สิ่งแวดล้อมทั่ว ๆ ไปในโรงเรียน ได้แก่ บรรยากาศที่สนับสนุนที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ความเงียบ ความพอดีของแสงสว่าง การถ่ายเทอากาศที่ดี ห้องเรียนไม่คับแคบ มีเนื้อที่ที่จะให้เด็กได้เคลื่อนไหวและทำกิจกรรมได้โดยสะดวก อุปกรณ์พอเพียง บริเวณโรงเรียนร่มรื่น สะอาด รวมทั้งส่วนประกอบต่าง ๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกอยากมาโรงเรียน ซึ่งจะช่วยให้เด็กสนใจที่จะเรียนมากขึ้น

ส่วนในงานวิจัยครั้งนี้ ใช้อุปกรณ์ประกอบของสภาพแวดล้อมในโรงเรียนจากงานวิจัยของ สุพลอนามัย (2549: 8-9) เป็นแนวทางสำหรับการวิจัย แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ

1. สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน และสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน

1.1 สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน ได้แก่ การจัดห้องเรียนให้สะอาดและมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีแสงสว่างเพียงพอ มีการ ถ่ายเทของอากาศ มีเนื้อที่สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสม ภายในห้องเรียนได้รับการตกแต่งให้อยู่ในสภาพที่สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน ปราศจากเสียงรบกวนจากภายนอกที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนในชั้น มีวัสดุและอุปกรณ์การสอนอย่าง เพียงพอและอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ มีป้ายนิเทศเพื่อติดข่าวสารและผลงานของนักเรียน มีการแสดงผลงานดีเด่นของนักเรียน มีมุมเสริมความรู้ตามกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ และมีมุมหนังสือให้ผู้เรียนได้อ่านอย่างหลากหลาย

1.2 สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน ได้แก่ การดูแลรักษาความสะอาดและการจัดสภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรียนให้เป็นระเบียบเรียบร้อยและมีความปลอดภัยโดยการปรับปรุงซ่อมแซม อาคารต่าง ๆ ในโรงเรียนมีความแข็งแรง ไม่มีสิ่งของวางเกะกะซึ่งเป็นสาเหตุของอุบัติเหตุ ไม่มีน้ำขังบริเวณโรงเรียน ห้องทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้รับการซ่อมแซมดูแล มีอุปกรณ์ดับเพลิงในสภาพดีใช้การได้ประจำอาคารต่าง ๆ ติดป้ายประกาศเกี่ยวกับคำเตือน ตามสถานที่ที่คิดว่าค่อนข้างจะเป็นอันตรายต่อเด็กนักเรียน ตรวจตราไม่ให้นักเรียนนำวัตถุหรือสิ่งของที่อาจเกิดภัยหรืออันตรายเข้ามาในโรงเรียน มีห้องพยาบาลสำหรับบริการช่วยเหลือ และให้การปฐมพยาบาลเมื่อเวลาเกิดอุบัติเหตุ และจัดให้มีการตรวจสุขภาพและอาการผิดปกติของนักเรียนเป็นประจำ บริเวณโรงเรียนมีมุมอ่านหนังสืออย่างเพียงพอ มีบอร์ดประกาศข่าวสารข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ตั้งอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม

2. สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ เป็นสภาพและบรรยากาศของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ บรรยากาศในชั้นเรียนและบรรยากาศการเรียนรู้

2.1 บรรยากาศในชั้นเรียน เป็นการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถาม และแสดงความ คิดเห็นอย่างอิสระเกี่ยวกับบทเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์การเรียนรู้จากการถาม บรรยากาศการเรียนการสอนคำนึงถึงความอบอุ่นและความเป็นมิตร ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความสามารถพิเศษ ฝึกให้นักเรียนใช้วิธีการแบบประชาธิปไตยในชั้นเรียนโดยการปฏิบัติตามระเบียบ หรือข้อควรปฏิบัติในห้องเรียน การส่งเสริมให้นักเรียนเคารพในสิทธิของผู้อื่นโดยการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมชั้นเรียน เปิดโอกาส ให้นักเรียนช่วยกิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนการสอนและกิจกรรมของกลุ่ม การให้รางวัลหรือชมเชยผู้ที่ช่วยเหลือกิจกรรมของกลุ่ม

2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้อง กับความถนัด ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน มีการจัดทำสาระการเรียนรู้ กลุ่มวิชา / รายวิชา จัดกิจกรรมที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติ คิดและสรุปเป็นแนวคิดของตนเอง มีการสอนซ่อมเสริม และส่งเสริมผู้เรียน ให้มีความรู้ ความสามารถตามความถนัด มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและ กิจกรรมแนะแนว มีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเพียงพอตาม ความเหมาะสมของสถานศึกษาและชุมชน มีการส่งเสริมให้ครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียน มีการนิเทศ ภายใต้อย่างเป็นระบบต่อเนื่อง และมีการประเมินตามสภาพจริง

2.3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ระหว่างสภาพแวดล้อมในโรงเรียนกับความสามารถ ในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง

ลลนา พรหมสุวรรณ (2547) ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับความตั้งใจเรียนของนักเรียน ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียน กับครู และบรรยากาศการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจเรียนของนักเรียน

ดวงฤทัย น้อยพรม (2552) ศึกษาบรรยากาศชั้นเรียนที่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ ใน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า บรรยากาศชั้นเรียนที่ส่งเสริมความคิด สร้างสรรค์ด้านกายภาพ บรรยากาศชั้นเรียนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้านสมอง และบรรยากาศ ชั้นเรียนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้านอารมณ์ มีความสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์ในทางบวก โดยบรรยากาศชั้นเรียนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้านอารมณ์มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของ นักเรียนค่อนข้างสูง

จากงานวิจัยข้าง ต้นทำให้พบ ความสัมพันธ์ ระหว่างสภาพแวดล้อมในโรงเรียนกับ ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็ก

2.3.4 แบบวัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

สุพล อนามัย (2549: 70-71) ได้สร้างแบบสอบถามการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน 4 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน ด้านสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 40 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.50-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 การให้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ 5, 4, 3, 2 และ 1 เมื่อมีการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนในระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับการแปลความหมายถ้าได้คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึงมีการจัดบรรยากาศในการเรียนน้อยที่สุด คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึงมีการจัดบรรยากาศในการเรียนน้อย คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึงมีการจัดบรรยากาศในการเรียนปานกลาง คะแนน 3.50-4.49 หมายถึงมีการจัดบรรยากาศในการเรียนมาก คะแนน 4.50-5.00 หมายถึงมีการจัดบรรยากาศในการเรียนมากที่สุด

ทรรชนี วรหัตถ์คำ (2554: 50-52) ได้สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของครูและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ในด้านต่างๆ 4 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหาร และด้านกลุ่มเพื่อน โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 65 และ 48 ข้อ ตามลำดับ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 และ .84 การให้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ 5, 4, 3, 2 และ 1 เมื่อมีการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนในระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับการแปลความหมายถ้าได้คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึงมีการจัดบรรยากาศในการเรียนน้อยที่สุด คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึงมีการจัดบรรยากาศในการเรียนน้อย คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึงมีการจัดบรรยากาศในการเรียนปานกลาง คะแนน 3.51-4.50 หมายถึงมีการจัดบรรยากาศในการเรียนมาก คะแนน 4.51-5.00 หมายถึงมีการจัดบรรยากาศในการเรียนมากที่สุด

ซึ่งในการวัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ผู้วิจัยใช้แบบวัดที่ปรับปรุงมาจากแบบวัดของสุพล อนามัย (2549)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ เป็นผู้ปกครองเด็กชายและหญิง ที่กำลังเรียน
โปรแกรมพัฒนาทักษะการคิด โรงเรียนสนุกคิด 10 สาขา จำนวน 845 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้ปกครองเด็กชายและหญิงที่กำลังเรียน
โปรแกรมพัฒนาทักษะการคิด โรงเรียนสนุกคิด 10 สาขา ในช่วง ระหว่าง เดือน มีนาคม 2556
การ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากประชากรมีจำนวนน้อยผู้วิจัยจึงกำหนด
จำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากจำนวนของประชากรเป้าหมายจากวิธีของ นีภา ศรีไพโรจน์
(จรัลวิทย์ สิทธิศิริอรุณ . 2555: 114; อ้างอิงจาก นีภา ศรีไพโรจน์ . 2527: 79) กำหนดขนาดของกลุ่ม
ตัวอย่างจากประชากรมีจำนวนน้อย ซึ่งกำหนดให้ใช้หน่วยตัวอย่างร้อยละ 15-30 ในการวิจัยครั้งนี้
กำหนดกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 20 ได้จำนวน 169 คน จากนั้นสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิชนิดเป็นสัดส่วน
จำแนกตามสาขา ได้ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สาขา	จำนวนผู้ปกครอง	จำนวนตัวอย่าง
สาทร	132	26
ลาดพร้าว	43	9
เชียงใหม่	34	7
ปิ่นเกล้า	99	20
ราชพฤกษ์	56	11
พาราไดซ์พาร์ค	102	20
ขอนแก่น	25	5
สุขุมวิท	94	19
แจ้งวัฒนะ	200	40
วัชรพล	60	12
รวม	845	169

จากการแจกแบบวัดกับ กลุ่มตัวอย่าง 169 ฉบับ ผู้วิจัยได้รับแบบวัดที่ สมบูรณ์สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้ จำนวน 139 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.25

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวน 4 ฉบับ ประกอบด้วย (1) แบบวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ตามการรับรู้ของผู้ปกครอง (2) แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู (3) แบบวัดความคาดหวังของผู้ปกครอง (4) แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง

แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ (Rating scale) ให้เลือกตอบจากจริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย จำนวน 24 ข้อ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กด้าน ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม ความคิดละเอียดลออ

ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครองด้านความคิดคล่อง ประกอบด้วยข้อคำถามข้อที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6 และ 7

ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครองด้านความคิดยืดหยุ่น ประกอบด้วยข้อคำถามข้อที่ 8, 9, 10 และ 11

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1.00 - 2.00	หมายถึง น้อย
2.01 - 3.00	หมายถึง ค่อนข้างน้อย
3.01 - 4.00	หมายถึง ปานกลาง
4.01 - 5.00	หมายถึง ค่อนข้างมาก
5.01 - 6.00	หมายถึง มาก

การหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง

1. ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์
2. กำหนดนิยามปฏิบัติการของความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง
3. เขียนข้อคำถามตามนิยามปฏิบัติการให้ครอบคลุม โดยมีจำนวนข้อคำถามก่อน ไปทดลองใช้จำนวน 25 ข้อ
4. ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน พิจารณา ตรวจสอบด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ แล้วนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ
5. นำแบบวัดไปทดลองใช้กับกลุ่มที่คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำมาตรวจให้คะแนน แล้วนำมาวิเคราะห์รายข้อ (Item Analysis) โดยหาค่าความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งชุด (Item - Total Correlation) และเลือกเฉพาะข้อที่มีความสัมพันธ์ตั้งแต่ .2 ขึ้นไป ได้จำนวน 24 ข้อ
6. นำข้อคำถามที่คัดเลือกแล้วจากการทดลองใช้ มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ได้ค่า .89

2. แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู

ลักษณะแบบวัด การอบรมเลี้ยงดู เป็นแบบให้เลือกตอบจำนวน 40 ข้อ แบ่งออกเป็น 5 แบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน จำนวน 8 ข้อ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ จำนวน 9 ข้อ การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต จำนวน 7 ข้อ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม จำนวน 6 ข้อ และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว จำนวน 10 ข้อ แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ (Rating scale) จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่ จริง และไม่จริงเลย ยกเว้น การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็วที่มีลักษณะการตอบตามอายุจริงของเด็ก

แบบวัดนี้ผู้วิจัยได้นำแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูของ ดวงเดือน พันธมนาวิน , อรพินทร์ ชูชม และงามตา วานินทานนท์ (2528) จำนวน 50 ข้อ แบ่งเป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .70 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .63 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .59 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .72 และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .75 มาปรับใช้ให้เข้ากับ การวิจัยครั้งนี้

เมื่อนำแบบวัดไปทดลองใช้กับกลุ่มที่คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์รายข้อ (Item Analysis) โดยหาค่าความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งชุด (Item – Total Correlation) และเลือกเฉพาะข้อที่มีความสัมพันธ์ตั้งแต่ .2 ขึ้นไป ได้จำนวน 40 ข้อ แล้วนำข้อคำถามที่คัดเลือกแล้วจากการทดลองใช้ มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นแต่ละด้าน ดังนี้ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ได้ค่า .81 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ได้ค่า .59 การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต ได้ค่า .63 การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ได้ค่า .58 และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว ได้ค่า .87

ตัวอย่าง แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต และควบคุม

คำแนะนำในการตอบ โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วพิจารณาว่าท่านปฏิบัติต่อบุตรของท่านอย่างไร และกรุณาทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติของท่านมากที่สุด

0. ข้าพเจ้าแสดงให้ลูกรู้ว่าข้าพเจ้ารักลูกมาก

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

00. ข้าพเจ้าจะอธิบายถึงเหตุผลในการที่ลงโทษลูกทุกครั้ง

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

000. ข้าพเจ้ามักลงโทษลูกด้วยวิธีทำให้ลูกเจ็บปวดตามร่างกายเสมอ

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

0000. ข้าพเจ้าปล่อยให้ลูกตัดสินใจในเรื่องส่วนตัวของลูก

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน

กรณีข้อความทางบวก

จริงที่สุด	ให้ 6 คะแนน
จริง	ให้ 5 คะแนน
ค่อนข้างจริง	ให้ 4 คะแนน
ค่อนข้างไม่จริง	ให้ 3 คะแนน
ไม่จริง	ให้ 2 คะแนน
ไม่จริงเลย	ให้ 1 คะแนน

กรณีที่เป็นข้อความทางลบให้คะแนนตรงกันข้าม

การแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ใช้เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่าเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ รักสนับสนุนมาก ใช้เหตุผล ลงโทษทางกาย และควบคุมมาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่าเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย ใช้อารมณ์ ลงโทษทางจิต และควบคุมน้อย

ตัวอย่าง แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว

0. ท่านฝึกให้ลูกอาบน้ำเอง เมื่อเด็กอายุ

.....
1 ขวบ	2	3	4	5	6	7	ไม่ได้ฝึก	

00. ท่านให้ลูกแปรงฟันเอง เมื่อเด็กอายุ

.....
1 ขวบ	2	3	4	5	6	7	ไม่ได้ฝึก	

000. ท่านให้ลูกช่วยจัดตั้งหรือเก็บจานชามอาหาร เมื่อเด็กอายุ

.....
1 ขวบ	2	3	4	5	6	7	ไม่เคยให้เด็กทำ	

เกณฑ์การให้คะแนน

ให้คะแนนตามอายุของเด็ก ดังนี้

1 ขวบ	ให้ 8 คะแนน
2 ขวบ	ให้ 7 คะแนน
3 ขวบ	ให้ 6 คะแนน
4 ขวบ	ให้ 5 คะแนน
5 ขวบ	ให้ 4 คะแนน
6 ขวบ	ให้ 3 คะแนน

7 ขวบ ให้ 2 คะแนน
 ไม่ได้ฝึก ให้ 1 คะแนน

การแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ใช้เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่าเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ ให้ฟังตนเองเร็ว ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่าเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ฟังตนเองช้า

3. แบบวัดความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์

ลักษณะแบบวัดความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์ เป็นแบบให้เลือกตอบจำนวน 14 ข้อ แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ (Rating scale) จาก จริงที่สุดจริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย การให้คะแนนเริ่มจาก 6 ถึง 1 ตามลำดับ แบบวัดนี้ผู้วิจัยได้นำแบบวัดความคาดหวังของผู้ปกครองของ ฉัฐวิทย์ สิทธิศิริอรธร (2548) จำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8874 มาปรับใช้ให้เข้ากับการวิจัยครั้งนี้

เมื่อนำแบบวัดไปทดลองใช้กับกลุ่มที่คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์รายข้อ (Item Analysis) โดยหาค่าความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งชุด (Item – Total Correlation) จากนั้นเลือกเฉพาะข้อที่มีความสัมพันธ์ตั้งแต่ .2 ขึ้นไป ได้จำนวน 14 ข้อ และนำข้อคำถามที่คัดเลือกแล้วจากการทดลองใช้ มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ได้ค่า .84

ตัวอย่าง แบบวัดความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์

คำแนะนำในการตอบ โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วพิจารณาว่าท่านมีความคาดหวังต่อความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของบุตรมากน้อยเพียงใด และกรุณาทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคาดหวังของท่านมากที่สุด

0.ท่านเป็นผู้วางเป้าหมายการฝึกทักษะความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ให้กับบุตร

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

00.ท่านต้องการให้บุตรขยันหมั่นเพียรในการฝึกทักษะความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

000.ท่านอยากให้บุตรสนใจการเรียนที่เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์มากกว่าเรื่องอื่น

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน

กรณีข้อความทางบวก

จริงที่สุด	ให้ 6 คะแนน
จริง	ให้ 5 คะแนน
ค่อนข้างจริง	ให้ 4 คะแนน
ค่อนข้างไม่จริง	ให้ 3 คะแนน
ไม่จริง	ให้ 2 คะแนน
ไม่จริงเลย	ให้ 1 คะแนน

กรณีที่เป็นข้อความทางลบให้คะแนนตรงกันข้าม

การแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ใช้เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่ามีความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์สูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่ามีความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์ต่ำ

4. แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

เป็นแบบให้เลือกตอบจำนวน 40 ข้อ แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating scale) จาก มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด การให้คะแนนเริ่มจาก 5 ถึง 1 ตามลำดับ ผู้ที่ได้คะแนนมากกว่าแสดงว่ามีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียนสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อย แบบวัดนี้ผู้วิจัยได้นำแบบวัดความคาดหวังของผู้ปกครองของ สุพล อนามัย (2549) มาปรับใช้ให้เข้ากับการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

เมื่อนำแบบวัดไปทดลองใช้กับกลุ่มที่คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์รายข้อ (Item Analysis) โดยหาค่าความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งชุด (Item – Total Correlation) และเลือกเฉพาะข้อที่มีความสัมพันธ์ตั้งแต่ .2 ขึ้นไป ได้จำนวน 40 ข้อ และนำข้อคำถามที่คัดเลือกแล้วจากการทดลองใช้ มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ได้ค่า .98

ตัวอย่าง สภาพแวดล้อมในโรงเรียน

คำแนะนำในการตอบ โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วพิจารณาว่าโรงเรียนบุตรหลานของท่านมีการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์มากน้อยเพียงใด และกรุณาทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับความพึงพอใจของท่านมากที่สุด

0. ห้องเรียนสะอาดเรียบร้อยมีการตกแต่งเหมาะสม

.....
มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด

00. ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ

.....
มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด

000. ภายในห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทได้สะดวกไม่รู้สึกอึดอัด

.....
มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนน

มากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
มาก	ให้ 4 คะแนน
ปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
น้อย	ให้ 2 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

การแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ใช้เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่ามีการรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนดี ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่ามีการรับรู้สภาพแวดล้อมไม่ดี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยแจ้งขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามต่อผู้จัดการโรงเรียนสนุกคิด ทั้ง 10 สาขา และจัดส่งเอกสารไปยังโรงเรียนสนุกคิดแต่ละสาขา ซึ่งแต่ละสาขาใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ประมาณ 2-3 สัปดาห์ หลังจากนั้นแต่ละสาขาส่งแบบสอบถามกลับมายังโรงเรียนสนุกคิดสำนักงานใหญ่ ส่วนบางสาขาผู้วิจัยไปปรับคืนด้วยตนเอง

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุของบุตร เพศของบุตร และสาขาที่เรียน
2. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง จำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โดยใช้การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for independent)
4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง กับการอบรมเลี้ยงดู ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความหมาย ดังนี้

ตอนที่ 1 การเสนอค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ จำนวน ร้อยละของกลุ่ม ตัวอย่าง ตามเพศ อายุ ของบุตร เพศของบุตร สาขาที่เรียน ระดับความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์ และระดับสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และการเสนอค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อศึกษาระดับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 การเสนอผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง จำแนกตาม การอบรมเลี้ยงดู ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ตอนที่ 3 การเสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง กับการอบรมเลี้ยงดู ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์และการแปลผลความหมาย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรง กันในการแปลความหมายและเพื่อสะดวกต่อการนำเสนอ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาการแจกแจงแบบที
*,**	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และที่ระดับ .01 ตามลำดับ
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน
CT	แทน	ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง
Total P	แทน	การอบรมเลี้ยงดู
TP1	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน
TP2	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์
TP3	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต
TP4	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม
TP5	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว
TP6	แทน	ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์
TP7	แทน	สภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การเสนอค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ จำนวน ร้อยละของกลุ่ม ตัวอย่าง ตามเพศ อายุ ของบุตร เพศของบุตร สาขาที่เรียน ระดับความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์ และ ระดับสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และการเสนอค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อศึกษาระดับ ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง

1.1 การเสนอค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ จำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ตามเพศ อายุของ บุตร เพศของบุตร สาขาที่เรียน ระดับความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์ และระดับ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน ปรากฏผลดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวน (คน) และร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกตามเพศ อายุของบุตร เพศของบุตร สาขา ที่เรียน ระดับความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์ และระดับสภาพแวดล้อมใน โรงเรียน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	38	27.3
หญิง	101	72.7
รวม	139	100.0
2. อายุของบุตร		
3 ขวบ	54	38.8
4 ขวบ	36	25.9
5 ขวบ	28	20.1
6 ขวบ	21	15.1
รวม	139	100.0
3. เพศของบุตร		
ชาย	79	56.8
หญิง	60	43.2
รวม	139	100.0

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. สาขาที่เรียน		
สาทร	26	18.7
ลาดพร้าว	5	3.6
เชียงใหม่	6	4.3
ปิ่นเกล้า	20	14.4
ราชพฤกษ์	10	7.2
พาราไดซ์พาร์ค	20	14.4
ขอนแก่น	5	3.6
สุขุมวิท	10	7.2
แจ้งวัฒนะ	29	20.9
วัชรพล	8	5.8
รวม	139	100.0
5. การอบรมเลี้ยงดู		
แบบรักสนับสนุน		
$(\bar{X} = 5.20, SD = .64)$		
รักสนับสนุนมาก	71	51.1
รักสนับสนุนน้อย	68	48.9
รวม	139	100.0
แบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์		
$(\bar{X} = 4.80, SD = .70)$		
ใช้เหตุผล	77	55.4
ใช้อารมณ์	62	44.6
รวม	139	100.0
แบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต		
$(\bar{X} = 2.39, SD = .74)$		
ลงโทษทางกาย	75	54.0
ลงโทษทางจิต	64	46.0
รวม	139	100.0

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แบบควบคุม		
($\bar{X} = 3.78, SD = .55$)		
ควบคุมมาก	67	48.2
ควบคุมน้อย	72	51.8
รวม	139	100.0
แบบให้ฟังตนเองเร็ว		
($\bar{X} = 4.78, SD = 1.35$)		
ฟังตนเองเร็ว	71	51.1
ฟังตนเองช้า	68	48.9
รวม	139	100.0
6. ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์		
($\bar{X} = 4.31, SD = .59$)		
สูง	69	49.6
ต่ำ	70	50.4
รวม	139	100.0
7. สภาพแวดล้อมในโรงเรียน		
($\bar{X} = 4.04, SD = .52$)		
ดี	69	49.6
ไม่ดี	70	50.4
รวม	139	100.0

จากตาราง 2 สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้มี จำนวนทั้งสิ้น 139 คน เป็นเพศชาย 38 คน คิดเป็นร้อยละ 27.3 เพศหญิง 101 คน คิดเป็นร้อยละ 72.7 ส่วนใหญ่มีบุตรอายุ 3 ขวบ คิดเป็นร้อยละ 38.8 รองลงมาคือ 4 ขวบ 36 คน, 5 ขวบ 28 คน และ 6 ขวบ 21 คน ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 25.9, 20.1 และ 15.1 ตามลำดับ เพศของบุตรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย 79 คน คิดเป็นร้อยละ 56.8 เพศหญิง 60 คน คิดเป็นร้อยละ 43.2 สาขาที่เรียนส่วนใหญ่คือ สาขาแจ้งวัฒนะ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 20.9 รองลงมา คือ สาขาสาทร 26 คน, สาขาปิ่นเกล้า 20 คน, สาขาพาราไดซ์พาร์ค 20 คน, สาขาราชพฤกษ์ 10 คน, สาขาสุขุมวิท 10 คน, สาขาวัชรพล 8 คน, สาขาเชียงใหม่ 8 คน, สาขาลาดพร้าว 5 คน และ สาขาขอนแก่น 5 คน คิดเป็นร้อยละ 18.7, 14.4, 14.4, 7.2, 7.2, 5.8, 4.3, 3.6 และ 3.6 ตามลำดับ

สำหรับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู ที่ใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยของกลุ่มเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก ร้อยละ 51.1 รักสนับสนุนน้อย ร้อยละ 48.9 ใช้เหตุผล ร้อยละ 55.4 ใช้อารมณ์ ร้อยละ 44.6 ลงโทษทางกาย ร้อยละ 54 ลงโทษทางจิต ร้อยละ 46 ควบคุมมาก ร้อยละ 48.2 ควบคุมน้อย ร้อยละ 51.8 ให้พึ่งตนเองเร็ว ร้อยละ 51.1 และให้พึ่งตนเองช้า ร้อยละ 48.9

ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์ส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 50.4 และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนผู้ปกครองส่วนใหญ่รับรู้อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 50.4

1.2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตาม การรับรู้ของผู้ปกครอง ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง

ตัวแปร	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง	4.43	.56	ค่อนข้างมาก

จากตาราง 3 พบว่า ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง อยู่ในระดับค่อนข้างมาก

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง จำแนกตาม การอบรมเลี้ยงดู ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของ

ตัวแปร	รักสนับสนุนมาก (n=71)		รักสนับสนุนน้อย (n=68)		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์	4.73	.50	4.11	.45	7.65**	.000

**p < .01

จากตาราง 4 พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองมากกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง ตามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์

ตัวแปร	ใช้เหตุผล (n=77)		ใช้อารมณ์ (n=62)		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ความสามารถในการ คิดสร้างสรรค์	4.60	.52	4.22	.55	4.14**	.000

**p < .01

จากตาราง 5 พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองมากกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อารมณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง ตามการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต

ตัวแปร	ลงโทษทางกาย (n=75)		ลงโทษทางจิต (n=64)		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ความสามารถในการ คิดสร้างสรรค์	4.34	.53	4.53	.59	-1.97*	.025

*p < .05

จากตาราง 6 พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองน้อยกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง
ตามการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม

ตัวแปร	ควบคุมมาก (n=67)		ควบคุมน้อย (n=72)		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ความสามารถในการ คิดสร้างสรรค์	4.51	.51	4.35	.60	1.65	.051

จากตาราง 7 พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก มีความสามารถในการ
คิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองไม่แตกต่างกับเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูควบคุมน้อย

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง
ตามการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว

ตัวแปร	พึ่งตนเองเร็ว (n=71)		พึ่งตนเองช้า (n=68)		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ความสามารถในการ คิดสร้างสรรค์	4.58	.56	4.27	.53	3.44**	.001

**p < .01

จากตาราง 8 พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว มีความสามารถในการ
คิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองมากกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองช้า
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 9 การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง ระหว่างเด็กที่ผู้ปกครองคาดหวังต่อความคิดสร้างสรรค์สูงกับเด็กที่ผู้ปกครองคาดหวังต่อความคิดสร้างสรรค์ต่ำ

ตัวแปร	ความคาดหวังสูง (n=69)		ความคาดหวังต่ำ (n=70)		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ความสามารถในการ คิดสร้างสรรค์	4.64	.57	4.22	.47	4.80**	.000

**p < .01

จากตาราง 9 พบว่า เด็กที่ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อความคิดสร้างสรรค์สูง มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครอง มากกว่าเด็กที่ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อความคิดสร้างสรรค์ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง ระหว่างเด็กที่ผู้ปกครองรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนดีกับเด็กที่ผู้ปกครองรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนไม่ดี

ตัวแปร	สภาพแวดล้อมดี (n=69)		สภาพแวดล้อมไม่ดี (n=70)		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ความสามารถในการคิด สร้างสรรค์	4.56	.58	4.30	.52	2.75**	.004

**p < .01

จากตาราง 10 พบว่า เด็กที่ผู้ปกครองรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนดี มี ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองมากกว่าเด็กที่ผู้ปกครองรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนไม่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 3 การเสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง กับการอบรมเลี้ยงดู ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ตาราง 11 ผลการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง กับการอบรมเลี้ยงดู ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

	CT	Total P	TP1	TP2	TP3	TP4	TP5	TP6	TP7
CT	1	.439**	.507**	.396**	-.201*	.066	.266**	.470**	.372**
Total P		1	.577**	.568**	-.102	.233**	.828**	.361**	.414**
TP1			1	.650**	-.459**	.150	.222**	.473**	.416**
TP2				1	-.414**	.186*	.153	.347**	.377**
TP3					1	-.122	-.118	-.306**	-.218*
TP4						1	-.032	.133	.105
TP5							1	.222**	.274**
TP6								1	.274**
TP7									1

**P < .01, *P < .05

จากตาราง 11 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครอง กับผลรวมการอบรมเลี้ยงดู การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .266 ถึง .507 ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนกับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ของเด็ก ตามการรับรู้ของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ขณะที่การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิตมีความสัมพันธ์ทางลบกับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง ที่ -.201 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครอง กับความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .372 และ .470 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง จำแนกตาม การอบรมเลี้ยงดู ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์ และสภาพแวดล้อม ในโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครองกับการอบรมเลี้ยงดู ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์ และ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน

สมมติฐานในการวิจัย

1. เด็กที่ได้รับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูต่างกันจะมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตาม การรับรู้ของผู้ปกครองแตกต่างกัน โดยแบ่งเป็นด้านต่างๆ ดังนี้
 - 1.1 เด็กที่ได้รับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก จะมีความสามารถในการ คิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองมากกว่าเด็กที่ได้รับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน น้อย
 - 1.2 เด็กที่ได้รับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล จะมีความสามารถในการคิด สร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองมากกว่าเด็กที่ได้รับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อารมณ์
 - 1.3 เด็กที่ได้รับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย จะมีความสามารถในการ คิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองน้อยกว่าเด็กที่ได้รับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ ทางจิต
 - 1.4 เด็กที่ได้รับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก จะมีความสามารถในการคิด สร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองน้อยกว่าเด็กที่ได้รับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูควบคุมน้อย
 - 1.5 เด็กที่ได้รับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว จะมีความสามารถในการ คิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองมากกว่าเด็กที่ได้รับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ พึ่งตนเองช้า
2. เด็กที่ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อความคิดสร้างสรรค์สูง จะมีความสามารถในการคิด สร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองมากกว่าเด็กที่ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อความคิดสร้างสรรค์ ต่ำ

3. เด็กที่ผู้ปกครองรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนดี จะมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ตามการรับรู้ของผู้ปกครองมากกว่าเด็กที่ผู้ปกครองรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนไม่ดี

4. การอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง

5. ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง

6. สภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ คือผู้ปกครองเด็กชายและหญิงที่กำลังเรียนโปรแกรมพัฒนาทักษะการคิด โรงเรียนอนุบาล 10 สาขา จำนวน 845 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ปกครองเด็กชาย และหญิงที่กำลังเรียนโปรแกรมพัฒนาทักษะการคิด โรงเรียนอนุบาล จำนวน 139 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบวัด ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุของบุตร เพศของบุตร และสาขาที่เรียน

ตอนที่ 2 แบบวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง แบบวัดนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง กับความคิดสร้างสรรค์ เพื่อสร้างและปรับปรุงเป็นข้อคำถามให้เหมาะสมและสอดคล้องกับงานวิจัย จำนวน 24 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha) ทั้งฉบับเท่ากับ .89

ตอนที่ 3 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู แบบวัดนี้ผู้วิจัยได้นำ แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูของดวงเดือน พันธุมนาวิน , อรพินท์ ชูชม และงามตา วณิชานนท์ (2528) มาปรับใช้ให้เข้ากับ การวิจัยครั้งนี้ ได้จำนวน 40 ข้อ โดยแบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 5 แบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน จำนวน 8 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .81 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ จำนวน 9 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .59 การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต จำนวน 7 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .63 การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม จำนวน 6 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .58 และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87

ตอนที่ 4 แบบวัดความคาดหวังของผู้ปกครอง ต่อความคิดสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้นำแบบวัดความคาดหวังของผู้ปกครองของ ฉัฐวิณี สิทธิศิริอรุณ (2548) มาปรับใช้ให้เข้ากับ การวิจัยครั้งนี้ จำนวน 14 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.84

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ผู้วิจัย นำแบบสอบถามของสุพล อนามัย (2549) มาปรับให้เข้ากับการวิจัย จำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยแจ้งขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามต่อผู้จัดการโรงเรียนสนุกคิด ทั้ง 10 สาขา และจัดส่งเอกสารไปยังโรงเรียนสนุกคิด แต่ละสาขา ซึ่งแต่ละสาขาใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ประมาณ 2-3 สัปดาห์ หลังจากนั้นแต่ละสาขาส่งแบบสอบถามกลับมายังโรงเรียนสนุกคิดสำนักงานใหญ่ ส่วนบางสาขาผู้วิจัยไปรับคืนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุของบุตร เพศของบุตร และสาขาที่เรียน
2. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง จำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โดยใช้การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for independent)
4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง กับการอบรมเลี้ยงดู ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 72.7 เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 27.3 ส่วนใหญ่มีบุตรอายุ 3 ขวบ คิดเป็นร้อยละ 38.8 เพศของบุตรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 56.8 สาขาที่เรียนส่วนใหญ่คือ สาขาแจ้งวัฒนะ คิดเป็นร้อยละ 20.9

2. ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครองอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับต่ำ ส่วนสภาพแวดล้อมในโรงเรียนผู้ปกครองมีการรับรู้ในระดับไม่ดี

3. เด็กที่ได้รับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองต่างกัน โดยแบ่งเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

3.1 เด็กที่ได้รับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองมากกว่าเด็กที่ได้รับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 เด็กที่ได้รับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองมากกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อารมณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 เด็กที่ได้รับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองน้อยกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.4 เด็กที่ได้รับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองไม่แตกต่างกับเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูควบคุมน้อย

3.5 เด็กที่ได้รับปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองมากกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองช้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. เด็กที่ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อความคิดสร้างสรรค์สูง มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองมากกว่าเด็กที่ผู้ปกครองที่มีความคาดหวังต่อความคิดสร้างสรรค์ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. เด็กที่ผู้ปกครองรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนดี มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองมากกว่าเด็กที่ผู้ปกครองรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนไม่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. การอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามลำดับ ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต มีความสัมพันธ์ทางลบกับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมกับความคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง

7. ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

8. สภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. ในการเปรียบเทียบ เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองแตกต่างกัน โดย พบว่าเด็กที่ได้ รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ รัก สนิบสนุนมาก ใช้เหตุผล ลงโทษทางจิต และแบบให้พึ่งตนเองเร็ว มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองมากกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู แบบรักสนิบน้อย ใช้ อารมณ์ ลงโทษทางกาย และให้พึ่งตนเองช้า ซึ่งสอดคล้องกับ พรทิพย์ อินหนู (2529) ที่พบว่าเด็กที่ ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน แต่ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่พบความแตกต่างใน ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครอง ระหว่างเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู แบบควบคุมมาก กับควบคุมน้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ดวงฤทัย น้อยพรม (2552) ที่พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้อิสระมีผลต่อความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

2. เปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง ระหว่างเด็กที่ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อความคิดสร้างสรรค์สูงกับเด็กที่ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อความคิดสร้างสรรค์ต่ำ พบว่า เด็กที่ผู้ปกครอง มีความคาดหวังต่อความคิดสร้างสรรค์สูงมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ ปกครองมากกว่าเด็กที่ผู้ปกครอง มีความคาดหวังต่อความคิดสร้างสรรค์ต่ำ โดยชิษณุกร พรภาณุวิชญ์ (2546: 6) กล่าวว่า ความคาดหวังเป็นความรู้สึก ความคิดเห็น การรับรู้ การตีความ หรือการคาดการณ์ต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ยังไม่เกิดขึ้นของบุคคลอื่น คาดหวังในบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน โดยคาดหวังหรือต้องการให้บุคคลนั้นประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ตนต้องการหรือคาดหวังเอาไว้ ดังนั้น ผู้ปกครองที่มีความคาดหวังต่อความสามารถในการคิดสร้างสรรค์สูงย่อมมี การรับรู้ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กในระดับสูง ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สกัณฑ์ วิแก้วมรกต (2548) ที่พบว่า นิสิตที่มีความคาดหวังในการเรียน สูงกว่าระดับปกติมีความวิตกกังวลในการเรี ยนสูงกว่านิสิตที่มีความคาดหวังในการเรียนระดับปกติ และนิสิตที่มีผู้ปกครองมีความคาดหวังในการเรียนสูงกว่าระดับปกติมีความวิตกกังวลในการเรียนสูง กว่านิสิตที่มีผู้ปกครองมีความวิตกกังวลในระดับปกติ

3. การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของ ผู้ปกครอง ระหว่างเด็กที่ผู้ปกครองรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนดีกับเด็กที่ผู้ปกครองรับรู้สภาพแวดล้อมใน โรงเรียนไม่ดี พบว่า เด็กที่ผู้ปกครองรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนดีมี ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครอง มากกว่าเด็กที่ผู้ปกครองรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียน ไม่ดี โดย ทวีศิลป์ สารแสน(2543) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่ง ที่ทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียน มีความกระตือรือร้น อยากเรียนอยากรู้ ซึ่งหาก

โรงเรียนได้จัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้เหมาะสม เช่น ด้านบุคลิกภาพของครู ด้านเทคนิคการสอนของครู ด้านความรู้และประสบการณ์การสอนของครู และการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เอื้ออำนวยแก่นักเรียนเป็นอย่างดีแล้ว การเรียนการสอนขณะที่อยู่ในห้องเรียนย่อมมีประสิทธิภาพซึ่งท้ายที่สุดก็จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์และความสำเร็จของผู้เรียน

4. ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครองกับการอบรมเลี้ยงดู พบว่ามีความสัมพันธ์กัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง สอดคล้องกับ พูนสุข เวชวิฐาน (2528: 38) ที่พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบ ผูกให้พึ่งตนเองกับความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ แต่ไม่สอดคล้องกับ วินิจ เกตุขำ (2515) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่าง ความคิดสร้างสรรค์กับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต มีความสัมพันธ์ทางลบกับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง คือเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองน้อยกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต สอดคล้องกับ วินิจ เกตุขำ (2515) ที่พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมีความสัมพันธ์ทางลบกับความคิดสร้างสรรค์ คือเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อยจะมีระดับความคิดสร้างสรรค์มากกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมาก แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมกับความ สามารถในการ คิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ผาสุข ปิ่นแก้ว (2552: 82-84) ที่พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกดขี่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความคิดสร้างสรรค์ของเด็กก่อนวัยเรียน คือเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกดขี่มากจะมีความคิดสร้างสรรค์ต่ำกว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกดขี่น้อย

5. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครองกับความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์ พบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อความคิดสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง คือผู้ปกครองที่มีความคาดหวังต่อความคิดสร้างสรรค์สูงจะมีการรับรู้ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กมากกว่าผู้ปกครองที่มีความคาดหวังต่อความคิดสร้างสรรค์ต่ำ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จันวิณี สิทธิศิริอรุณ (2548) พบว่า สภาพแวดล้อมในครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนิตกับสมาชิกในครอบครัว และความคาดหวังของผู้ปกครอง เป็นสาเหตุที่ทำให้ นิตมีการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง แต่ไม่สอดคล้องกับ สรายุทธ เพ็ชรชีก (2553) ที่พบว่า ความคาดหวังของบิดามารดาต่อการศึกษาของบุตรไม่มี ความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรณีศึกษาโรงเรียนมีนประชาวิทยา เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร

6. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครองกับ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน พบว่า สภาพแวดล้อม ในโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง คือผู้ปกครองที่รับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนดีมีการรับรู้ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็ก มากกว่าผู้ปกครองที่รับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนไม่ดี แสดงว่าการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีความเหมาะสมทั้งด้านครูผู้สอน บทเรียน วิธีการสอน ตลอดจนสิ่งแวดลอมต่างๆ ไป จะช่วยเสริมสร้างพัฒนาการ ช่วยให้เด็กเกิดประสบการณ์และเกิดการเรียนรู้ที่ดี มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับดวงฤทัย น้อยพรม (2552) ที่พบว่า บรรยากาศชั้นเรียนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้านกายภาพ บรรยากาศชั้นเรียนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้านสมอง และบรรยากาศชั้นเรียนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้านอารมณ์ มีความสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์ในทางบวก โดยบรรยากาศชั้นเรียนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้านอารมณ์มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนค่อนข้างสูง นอกจากนี้ ลลนา พรหมสุวรรณ (2547) ยังพบว่า บรรยากาศในการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจเรียนของนักเรียน โดยทั้งครูและนักเรียนร่วมกันสร้างและพัฒนาให้ดีขึ้น ก็จะส่งผลให้นักเรียนเกิดความตั้งใจเรียน

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปกครอง จากผลการวิจัย พบว่า การอบรมเลี้ยงดู และความคาดหวังของผู้ปกครองมีผลต่อความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง ดังนั้นจึงควรอบรมเลี้ยงดูเด็ก ด้วยวิธีที่ถูกต้อง เหมาะสมตามวัยและธรรมชาติของเด็ก มีความคาดหวังต่อเด็กอย่างเหมาะสมตามความสามารถ
2. ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่าสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความ สัมพันธ์กับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง ดังนั้นจึงควรมีการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ทั้งสภาพแวดล้อมในห้องเรียน เช่น เนื้อหาการสอนที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็ก อุปกรณ์หรือสื่อการสอนที่ อยู่ในสภาพดี ครูผู้สอนมีความเป็นมิตร ให้ความอบอุ่นแก่เด็ก ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้เด็กได้ใช้ความคิดและแสดงความคิดเห็น เป็นต้น ตลอดจนถึงสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน ที่ควรมีความสะอาดเรียบร้อย ปราศจากมลภาวะหรือสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดอันตราย เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากลุ่มตัวอย่างในผู้ปกครองเท่านั้น ควรมีการศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ในเด็กด้วย เพื่อทราบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กเปรียบเทียบกับความรู้ของผู้ปกครอง ว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่

2. ควรมีการศึกษาตัวแปรที่เป็นปัจจัยชีว สังคมในกลุ่มตัวอย่าง ที่อาจมีผลต่อการรับรู้ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็ก เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2534). *คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การ
รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรรณา เสนฤทธิ์; อริญ ชุยกะเดื่อง; และประจัญ จันเดิบ. (2556). การสร้างแบบทดสอบวัด
ความสามารถการคิดสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *มนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์*. 7(1): 97-106.
- คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเด็กและเยาวชน
แห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ. (2542). *นโยบายและแผนงานในการพัฒนา
สถาบันครอบครัว*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- เจษฎา สุภางคเสน. (2530). *การศึกษาความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กที่
อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกัน*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ณัฐวิณั สิริศิริอรธ; และเปี่ยมสุข ทุงกาวิ. (2555). *พื้นฐานวิธีการวิจัยทางจิตวิทยา*. พิมพ์ครั้งที่ 5.
ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ณัฐวิณั สิริศิริอรธ. (2548). *ปัจจัยเชิงเหตุและผลของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ชิษณุกร พรภาณูวิชญ์. (2546). *ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทการจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาจังหวัดแพร่*.
วิทยานิพนธ์ สส.ม. (สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวินว อรพิณทร์ ชุชม; และงามตา วินินทานนท์. (2528). *ปัจจัยทางจิตวิทยานิเวศ
ที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย*. รายงานการวิจัยฉบับที่ 32 สถาบันวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงฤทัย น้อยพรหม. (2552). *การอบรมเลี้ยงดูและบรรยากาศชั้นเรียนที่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การวัดและประเมินผลการศึกษา).
เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ถัน แพเพชร. (2517). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความคิดสร้างสรรค์และ
ความเกรงใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตศึกษา 3*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.
วิทยาลัยวิชาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

- ทรงศนีย์ วรหาคำ. (2554). การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทวีศิลป์ สารแสน. (2543). ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมทางการเรียนในห้องเรียนด้านครูผู้สอนกับความพึงพอใจของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ด. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทัศนาก ทอภักดี. (2539). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ความเชื่ออำนาจภายในตนและความคิดเกี่ยวกับตน ของเด็กในเมืองและชนบท. รายงานการวิจัยฉบับที่ 57 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2549). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทา แทนธานี. (2534). การศึกษาตัวแปรบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นันทนา จันทร์ฝน. (2545). การศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับความคาดหวังในอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย ด้วยการวิเคราะห์พหุระดับ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- น้ำฝน ปาจินบุรารรรถน์. (2546). การพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดดอนหวาย จังหวัดนครปฐม โดยใช้แบบฝึกทักษะการคิดสร้างสรรค์. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิธิวัฒน์ เมฆขจร. (2547). การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น และเกณฑ์ปกติ ของแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของทอแรนซ์ ฉบับภาษาไทย และการรายงานผลการใช้แบบทดสอบในการให้คำปรึกษา. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ด. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประณต คำนิม. (2549). จิตวิทยาเด็ก. ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. เอกสารประกอบการสอน. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2553). การพัฒนาการคิด. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิค พรินต์ติ้ง.

- ผาสุข ปิ่นแก้ว. (2552). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวกับความคิดสร้างสรรค์ของเด็กวัยก่อนเรียนของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 และผู้เลี้ยงดูนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 4 วัดศรีบัวบาน จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- ผุสดี กุฎอินทร์. (2522, มิถุนายน). การให้นักเรียนสอนกันเอง. จุลสารการประถมศึกษา. 12-14.
- พรทิพย์ อินทหนู. (2529). การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ คม. (มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พรเพ็ญ ชัยมงคล. (2537). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ลักษณะความเป็นผู้นำ และอัตมโนทัศน์กับความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (ประถมศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- พูนสุข เวชวิฐาน. (2528). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของมารดากับความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ คศ.บ. (คหกรรมศาสตร์). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- รติชน พีรยสทธิ์. (2545). การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เอมี เทรตติ้ง.
- รัตนวดี รอดภิรมย์. (2533). การศึกษาพฤติกรรมการช่วยเหลือตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ลลนา พรหมสุวรรณ. (2547). การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับความตั้งใจเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ลักขณา ศรีวัฒน์. (2549). การคิด. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วราภรณ์ รักวิชัย. (2529). การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. (เอกสารประกอบการสอน).
- (2533). การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ.
- วินิจ เกตุขำ. (2515). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่กับความคิดสร้างสรรค์ ความเป็นผู้นำ และความวิตกกังวลของนักเรียนชั้น ม.ศ. 3 ในจังหวัดสุโขทัย. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

- สัทกันท์ วิแก้วมรกต. (2548). ความคาดหวังในการเรียนและสัมพันธภาพในครอบครัวกับความวิตกกังวลในการเรียนและการเผชิญปัญหาของนิสิตชั้นปี 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สรายุทธ เพ็ชรชีก. (2553). ปัจจัยครอบครัวที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น: ศึกษากรณีโรงเรียนมีนประสาธิตวิทยา เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร. ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สัทกันท์ วิทยารังษีพงษ์. (2550). ปัจจัยชีวิตสังคมและการอบรมเลี้ยงดูที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลรอบด้าน ของนักเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. (2541). คู่มือตรวจสอบและประเมินสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: เสมารธรรม.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). การเรียนรู้ทักษะชีวิต. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). คู่มือความปลอดภัยของนักเรียน. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สำราญ สันฐุมิตร. (2551). การพัฒนาแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.
- สิริมา ภิญญาอนันตพงษ์. (2543). ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางบ้านและโรงเรียนตามวิถีไทย ที่ส่งผลต่อความพร้อมทางด้าน การเรียนของเด็กรุ่นวัยในชนบท. สาขาการการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- สุคนธ์ สินธพานนท์; และคณะ. (2552). พัฒนาทักษะการคิด...พิชิตการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: เลียงเชียง.
- สุพล อนามัย. (2549). การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรภี วงศ์ไพบูลย์. (2542). การอบรมเลี้ยงดูเด็กรุ่นวัยของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนปรีณสร้อย แดลสัวิทยา จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- สุรางค์ จันท์เอม. (2529). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: แพร์พิทยา.

- อารี รังสินนท์. (2532). *ความคิดสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ้า.
- . (2546). *ฝึกให้คิดเป็น คิดให้สร้างสรรค์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ไยใหม่ เอ็ดดูเคท.
- . (2547). *ฝึกให้คิดเป็น คิดให้สร้างสรรค์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ไยใหม่ เอ็ดดูเคท.
- อำไพพรรณ ปัญญาโรจน์. (2545). *การอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน*. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏจันทรเกษม. (เอกสารประกอบการสอน).
- Caroline. S. (2004). *Developing young children's creativity: what can we learn from research?*. Retrieved September 17, 2012, from <http://www.nfer.ac.uk/nfer/publications/55502/55502.pdf>
- Prieto, Maria Dolores.; et al. (2006). *Creative abilities in early childhood*. Retrieved August 21, 2012, from, <http://www.sagepublications.com>

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบวัด

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรวรรณ วงษ์ปิ่นเพชร ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยพายัพ
2. อาจารย์ ดร.ภิญญาพันธ์ ร่วมชาติ ภาควิชาจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. คุณวงพรรค์ มาลารัตน์ ศูนย์สุขภาพจิตที่ 10 จังหวัดเชียงใหม่

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น 5 ส่วน คือ (1) ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบ (2) แบบวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง (3) แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู (4) แบบวัดความคาดหวังของผู้ปกครอง (5) แบบวัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ขอความกรุณาตอบให้ครบทุกข้อและตามความเป็นจริง

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

คำแนะนำในการตอบ กรุณาตอบคำถามหรือทำเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

1. เพศของท่าน _____ หญิง _____ ชาย
2. บุตรของท่านอายุ _____ 3 ขวบ _____ 4 ขวบ _____ 5 ขวบ _____ 6 ขวบ
3. บุตรของท่านเพศ _____ หญิง _____ ชาย
4. สาขาที่เรียน _____ สาทร _____ สุขุมวิท _____ แจ้งวัฒนะ _____ ศรีนครินทร์
 _____ ปิ่นเกล้า _____ วัชรพล _____ ราชพฤกษ์ _____ ขอนแก่น
 _____ ลาดพร้าว _____ เชียงใหม่

ส่วนที่ 2 ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามการรับรู้ของผู้ปกครอง

คำแนะนำในการตอบ ขอให้ท่านพิจารณาคำถามต่อไปนี้ว่าบุตรของท่านมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของท่านมากน้อยเพียงใด และกรุณาทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับ การรับรู้ของท่านมากที่สุด

1. เมื่อพบเจอสิ่งแปลกใหม่บุตรของท่านมักจะตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งนั้นๆ อยู่เสมอ

 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
2. บุตรของท่านสามารถเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ ได้หลากหลายภายในเวลาอันรวดเร็ว

 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. บุตรของท่านสามารถเชื่อมโยงความรู้สึกต่างๆ กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวได้อย่างหลากหลาย เช่น แข็งเหมือนหิน แข็งเหมือนเหล็ก เป็นต้น
-
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
4. บุตรของท่านสามารถบอกชื่อสิ่งของที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันได้หลายๆ ชื่อที่แตกต่างกัน
-
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
5. บุตรของท่านชอบเล่นบทบาทสมมุติที่หลากหลาย
-
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
6. บุตรของท่านไม่สามารถเลือกใช้คำที่หลากหลายเมื่อพูดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
-
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
7. บุตรของท่านไม่สามารถแสดงบทบาทสมมุติหรือจินตนาการให้ตนเองเป็นบุคคลหรือสิ่งอื่นๆ ได้
-
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
8. บุตรของท่านสามารถใช้ประโยชน์จากสิ่งได้อย่างหลากหลายนอกเหนือจากวิธีการเดิมๆ ได้ เช่น นำดินสอมาแทนไมโครโฟนร้องเพลง
-
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
9. เมื่อไม่สามารถหาสิ่งของที่จำเป็นต้องใช้ได้บุตรของท่านสามารถนำสิ่งของอย่างอื่นมาดัดแปลงใช้ได้
-
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
10. บุตรของท่านสามารถนำของเล่น เช่น เลโก้ มาเล่นได้หลายรูปแบบที่แตกต่างกัน
-
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
11. บุตรของท่านไม่สามารถดำเนินชีวิตประจำวันด้วยวิธีการแปลกใหม่ได้
-
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
12. บุตรของท่านไม่สามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ขึ้นมาได้
-
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

13. บุตรของท่านชอบเล่าเรื่องหรือแต่งนิทานขึ้นมาใหม่ที่แตกต่างจากที่เคยฟัง
-
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
14. บุตรของท่านมักนำกลองนมหรือกลองขนมที่กินหมดแล้วมาประดิษฐ์เป็นของเล่น
-
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
15. นอกเหนือจากพู่กันบุตรของท่านสามารถนำอุปกรณ์อื่นๆรอบตัวมาช่วยระบายสีได้
-
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
16. บุตรของท่านสามารถสร้างกฎกติกาในการเล่นเกมด้วยวิธีการที่แตกต่างจากเดิมได้
-
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
17. บุตรของท่านสามารถตั้งชื่อให้สิ่งของต่างๆ ได้อย่างสร้างสรรค์
-
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
18. บุตรของท่านมักตั้งคำถามที่ท่านคิดไม่ถึง
-
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
19. บุตรของท่านมักตอบคำถามที่ไม่คาดคิดว่าจะได้ยินจากเด็กวัยเดียวกัน
-
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
20. บุตรของท่านมีวิธีการแก้ไขปัญหาที่ท่านไม่คาดคิด
-
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
21. บุตรของท่านสามารถนำสิ่งของมาใช้ประโยชน์ในรูปแบบที่ท่านคาดไม่ถึง
-
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
22. บุตรของท่านสามารถบอกเล่าเรื่องราวในโรงเรียนให้ท่านฟังได้อย่างละเอียดชัดเจน
-
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
23. บุตรของท่านสามารถประดิษฐ์สิ่งต่างๆ ได้โดยใช้วิธีการที่มีความละเอียดประณีต
-
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

24. บุตรของท่านสามารถลงมือทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองได้อย่างถูกต้อง

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ส่วนที่ 3 การอบรมเลี้ยงดู

คำแนะนำในการตอบ โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วพิจารณาว่าท่านปฏิบัติต่อบุตรของท่านอย่างไร และกรุณาทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติของท่านมากที่สุด

1. ข้าพเจ้าแสดงให้เห็นให้ลูกรู้ว่าข้าพเจ้ารักลูกมาก

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. ข้าพเจ้าชอบพูดคุยหยอกล้อฉันท์ที่เพื่อนกับลูกเสมอ

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. ข้าพเจ้าต้องการให้ลูกมีส่วนร่วมในกิจกรรมแทบทุกอย่าง

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. ข้าพเจ้าเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของลูกอยู่เสมอ

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. ข้าพเจ้ามักแสดงให้เห็นให้ลูกรู้ว่า ข้าพเจ้าภูมิใจในตัวแก่มาก

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. ข้าพเจ้าชอบให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำแก่ลูกเสมอ

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. ข้าพเจ้าช่วยผ่อนคลายความทุกข์ ความกังวลใจของลูกอยู่เสมอ

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. ข้าพเจ้าไม่เคยแสดงให้เห็นให้ลูกรู้ว่าข้าพเจ้ารักลูกมากเพียงใด

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. ข้าพเจ้าจะอธิบายถึงเหตุผลในการที่ลงโทษลูกทุกครั้ง
-
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
10. ข้าพเจ้าจะลงโทษลูกรุนแรงแค่ไหนขึ้นอยู่กับอารมณ์ของข้าพเจ้า
-
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
11. ข้าพเจ้าสนับสนุนให้ลูกทำสิ่งต่าง ๆ โดยไม่อธิบายเหตุผล
-
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
12. เมื่อข้าพเจ้าอารมณ์เสีย ข้าพเจ้ามักจะพาลดูดำหรือลงโทษลูกเสมอ
-
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
13. ข้าพเจ้าเปิดโอกาสให้ลูกอธิบายก่อนที่จะดูหรือลงโทษลูกเสมอ
-
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
14. ข้าพเจ้ามักจะเพิกเฉยไม่ชมเชยลูกเมื่อลูกทำความดี
-
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
15. ข้าพเจ้าไม่เคยกล่าวขอโทษลูก เมื่อข้าพเจ้าดูว่าลูกโดยเข้าใจผิด
-
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
16. ข้าพเจ้าทำให้ลูกไม่กล้าเข้าหน้า เมื่อข้าพเจ้าอารมณ์เสีย
-
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
17. ก่อนที่ข้าพเจ้าจะให้สิ่งของต่าง ๆ แก่ลูก ข้าพเจ้ามักจะบอกลูกด้วยว่าข้าพเจ้าให้เพราะลูกทำความดีอะไรไว้
-
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
18. ข้าพเจ้ามักลงโทษลูกด้วยวิธีทำให้ลูกเจ็บปวดตามร่างกายเสมอ
-
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
19. เวลาข้าพเจ้าลงโทษลูก ข้าพเจ้าไม่ใช้วิธีลงโทษให้ลูกเจ็บกายเลย
-
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

20. เมื่อลูกทำให้ข้าพเจ้าโมโหข้าพเจ้ามักทุบตีลูก
.....
จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
21. ลูกของข้าพเจ้าเป็นเด็กดีเกินกว่าที่ข้าพเจ้าจะเขียนตีแกล
.....
จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
22. การทำหน้าบึ้งและเหมินเฉย เป็นสิ่งเพียงพอที่จะทำให้ลูกรู้ว่าข้าพเจ้าไม่พอใจแกล
.....
จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
23. ลูกมักเจ็บตัวเมื่อถูกข้าพเจ้าลงโทษ
.....
จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
24. ไม่มี ความจำเป็นที่ข้าพเจ้าจะต้องทำให้ลูกเจ็บกายเมื่อลงโทษเพื่อสั่งสอน
.....
จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
25. ข้าพเจ้าปล่อยให้ลูกตัดสินเองในเรื่องส่วนตัวของลูก
.....
จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
26. ข้าพเจ้าไม่ชอบให้ลูกออกจากบ้านโดยไม่มีผู้ใหญ่ควบคุม
.....
จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
27. ข้าพเจ้าให้ลูกเลือกแบบและสีของเสื้อผ้าของลูกเอง
.....
จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
28. ข้าพเจ้าปล่อยให้ลูกไปเที่ยวกับเพื่อนๆ โดยที่ข้าพเจ้าไม่หวังกังวลเลย
.....
จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
29. ข้าพเจ้าต้องการให้ลูกเล่าอย่างละเอียดถึงการไปเที่ยวข้างนอกทุกครั้ง
.....
จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
30. ข้าพเจ้าเชื่อว่าลูกดูแลรักษาตัวเองได้เมื่ออยู่ไกลสายตาของข้าพเจ้า
.....
จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

31. ท่านฝึกให้ลูกอาบน้ำเอง เมื่อเด็กอายุ

 1 ขวบ 2 3 4 5 6 7 ไม่ได้ฝึก
32. ท่านให้ลูกแปรงฟันเอง เมื่อเด็กอายุ

 1 ขวบ 2 3 4 5 6 7 ไม่ได้ฝึก
33. ท่านให้ลูกช่วยจัดตั้งหรือเก็บจานชามอาหาร เมื่อเด็กอายุ

 1 ขวบ 2 3 4 5 6 7 ไม่เคยให้เด็กทำ
34. ท่านให้ลูกรู้จักทำความสะอาดข้าวของเครื่องใช้บางอย่าง เช่น จาน ชาม ช้อน ผ้า เมื่อเด็กอายุ

 1 ขวบ 2 3 4 5 6 7 ไม่ได้ฝึก
35. ท่านให้ลูกช่วยจัดของหรือเก็บสิ่งที่ลูกทำเลอะเทอะ เมื่อเด็กอายุ

 1 ขวบ 2 3 4 5 6 7 ไม่ได้ฝึก
36. ท่านเริ่มมอบหน้าที่เล็กๆ น้อยๆ ให้ลูกทำเป็นประจำ เมื่อเด็กอายุ

 1 ขวบ 2 3 4 5 6 7 ไม่ได้ฝึก
37. ท่านชักจูงให้ลูกรู้จักเก็บออมเงินไว้ เช่น การหยอดกระปุกออมสิน เมื่อเด็กอายุ

 1 ขวบ 2 3 4 5 6 7 ไม่ได้ฝึก
38. ท่านเริ่มฝึกให้เด็กรู้จักช่วยทำกับข้าวเล็กๆ น้อยๆ เช่น ล้าง/หั่นผัก คนอาหารบนเตา เมื่อเด็ก
 อายุ

 1 ขวบ 2 3 4 5 6 7 ไม่ได้ฝึก
39. ท่านขอให้เด็กช่วยปฏิบัติท่าน เช่น รูดซิบ หาน้ำให้ดื่ม บีบขวด เมื่อเด็กอายุ

 1 ขวบ 2 3 4 5 6 7 ไม่ได้ฝึก
40. ท่านให้ลูกช่วยหิ้วของให้ท่าน ขณะไปซื้อของด้วยกัน เมื่อเด็กอายุ

 1 ขวบ 2 3 4 5 6 7 ไม่ได้ฝึก

ส่วนที่ 4 ความคาดหวังของผู้ปกครอง

คำแนะนำในการตอบ โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วพิจารณาว่าท่านมีความคาดหวังต่อ

ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของบุตรมากน้อยเพียงใด และกรุณาทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับความคาดหวังของท่านมากที่สุด

1. ท่านเป็นผู้วางเป้าหมายการฝึกทักษะความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ให้กับบุตร						
	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
2. ท่านต้องการให้บุตรขยันหมั่นเพียรในการฝึกทักษะความสามารถในการคิดสร้างสรรค์						
	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
3. ท่านอยากให้บุตรสนใจการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์มากกว่าเรื่องอื่น						
	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
4. ท่านต้องการให้บุตรฝึกฝนความสามารถในการคิดสร้างสรรค์เป็นประจำทุกวัน						
	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
5. ท่านต้องการให้บุตรมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์สูง						
	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
6. ท่านต้องการให้บุตรฝึกฝนความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ในขั้นสูง						
	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
7. ท่านต้องการให้บุตรมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์มากกว่าเพื่อนในห้องเรียน						
	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
8. ท่านอยากให้บุตรมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างความภูมิใจแก่วงศ์ตระกูล						
	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
9. ท่านกังวลว่าบุตรจะไม่มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์						
	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. ท่านต้องการให้บุตรเอาใจใส่ต่อการเรียนเสริมทักษะความสามารถในการคิดสร้างสรรค์
-
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
11. ท่านไม่อยากจะให้บุตรเที่ยวพักผ่อนเพราะจะเสียการเรียน
-
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
12. ท่านหวังให้บุตรเรียนเสริมทักษะความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ในระดับสูงขึ้น
-
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
13. ท่านไม่อยากจะให้บุตรเล่นบทบาทสมมุติกับเพื่อน
-
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
14. ท่านไม่อยากจะให้บุตรเปลี่ยนแปลงแผนการดำเนินชีวิตประจำวัน
-
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ส่วนที่ 5 สภาพแวดล้อมในโรงเรียน

คำแนะนำในการตอบ โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วพิจารณาว่าโรงเรียนบุตรหลานของท่านมีการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์มากน้อยเพียงใด และกรุณาทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับความพึงพอใจของท่านมากที่สุด

1. ห้องเรียนสะอาดเรียบร้อยมีการตกแต่งเหมาะสม
-
- มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
2. ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ
-
- มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
3. ภายในห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทได้สะดวกไม่รู้สึกอึดอัด
-
- มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
4. ภายในห้องเรียนมีการจัดมุมกิจกรรม หรือมุมเสริมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ต่าง ๆ
-
- มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

5. มีการใช้ป้ายนิเทศในห้องเรียนติดตามข่าวสารและจัดแสดงผลงานของนักเรียน

 มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
6. ภายในห้องเรียนไม่มีเสียงรบกวนจากภายนอกที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอน

 มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
7. ห้องเรียนมีวัสดุและอุปกรณ์การสอนที่ใช้งานได้อย่างเพียงพอ

 มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
8. วัสดุและอุปกรณ์การสอนภายในห้องเรียนอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี

 มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
9. ห้องเรียนมีเก้าอี้สภาพดีเพียงพอกับจำนวนเด็ก

 มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
10. ห้องเรียนสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน

 มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
11. บริเวณโรงเรียนสะอาด มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

 มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
12. โรงเรียนมีการปรับปรุง ซ่อมแซม ห้องเรียนและอาคารต่าง ๆ ในโรงเรียนให้มีความมั่นคง
 แข็งแรง

 มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
13. บริเวณโรงเรียนไม่มีวัสดุและสิ่งของวางเกะกะ ไม่มีน้ำขังอันอาจเป็นสาเหตุของการเกิด
 อุบัติเหตุ

 มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
14. ภายในโรงเรียนมีอุปกรณ์ดับเพลิงและอยู่ในสภาพที่สามารถใช้งานได้ดี

 มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

36. ครูมีการสอนซ่อมเสริมโดยคำนึงถึงการส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ ความสามารถตามความถนัดของตนเอง
-
- มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
37. ครูมีการสรุปทเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
-
- มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
38. ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความสนใจ ความถนัด และความสามารถของเด็ก
-
- มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
39. ครูมีการจัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงและจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย
-
- มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
40. ครูมีการเน้นการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง
-
- มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ขอบคุณในความกรุณา
นางสาววรรณิภา กิยา
ผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล นางสาววรรณิกา กิยา
 วันเดือนปีเกิด 20 พฤศจิกายน พ.ศ.2528
 สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 166 หมู่ 5 ตำบลสันทราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2546 มัธยมศึกษาปีที่ 6
 จากโรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ จังหวัดเชียงราย

พ.ศ. 2550 ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาจิตวิทยา
 จากมหาวิทยาลัยพายัพ

พ.ศ. 2556 การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ จาก
 จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

